

RAUW

Sociale
Fotografie
Magazine 2022

Interview
Carl De Keyzer

Laureaten
Grote Prijs Sociale Fotografie

Winnaars
Bewogen Fotografen Stiel

PRIJS : €12,50

Inhoud

5	Voorwoord Fotografie van de rafelrand
7	Geschiedenis van de sociale fotografie Door Hendrik Ollivier en Hendrik Braet
16	Sociale fotografie vandaag Immonen legt woonarmoede bloot
20	Interview met Wouter Van Springel van Breedbeeld “Wij helpen beeldmakers groeien”
22	Interview met fotografe Hilde Braet “Mijn voorkeur gaat uit naar mensen die niet beantwoorden aan de maatschappelijke normen”
27	Grote Prijs Sociale Fotografie (GPSF) Karel Saelaert 34, Aurélien Goubau 44, Bert De Busschere 50, Christophe De Muynck 56, Elke Pannier 62, Erica Rottiers 68, Kayin Luys 74
30	Waarom een Grote Prijs Sociale Fotografie?
32	Winnaars van de vorige jaren
40	Interview met Karel Saelaert, winnaar GPSF 2022 “Ik neem een situatie in me op tot ik de magie voel”
80	Interview met Magnum-fotograaf Carl De Keyser “Ik vind fotografie het mooiste wat er is”
89	Bewogen Fotografen - Stiel Gino Defauw 95, Geert Verstrepen 99, Dolf Henderick 101, Bart Leonard 103, Bert Bussens 105, Denise De Borger 107, Eric De Loof 109, Isabelle Goeminne 111, Jan S’Jongers 113, Julie Van den Steen 115, Karel Cuyvers 117, Karine Cleiren 119, Karolien Verheyen 123, Luc De Smet 125, Quinten Craen 127, Rina Janssen 131, Stefaan Margot 133
93	De jury aan het woord
135	Nieuwe fotowedstrijden 2023
137	Over de uitgever van dit magazine - Linx+
138	Colofon

Voorwoord

Fotografie van de rafelrand

Een gloednieuw magazine rond sociale fotografie? In een tijd waarin iedereen fotograaf is en de wereld via één klik van ons verwijderd is? Deze vragen hebben we ons gesteld. En toch hebben we maar even getwijfeld. Omdat we voelen dat er nood is aan nuance binnen onze huidige beeldcultuur en omdat we weten dat er nog vele verhalen onderbelicht blijven. En net dat is wat sociaal bewogen fotografen doen: onderbelichte thema's in vraag stellen, zichtbaar maken en het maatschappelijk debat voeden met hun kijk op de samenleving.

Een beroemde quote van Robert Capa, oorlogs- en documentairefotograaf uit de vorige eeuw, luidt: als je foto's niet goed zijn, sta je niet dicht genoeg bij je onderwerp. Net daar maken onze sociaal bewogen fotografen het verschil. Door in interactie te gaan met de mensen die ze fotograferen, op zoek te gaan naar de rafelrand, het onversneden deel... bijten ze zich vast in hun onderwerp en tonen ze de wereld vanuit een standpunt zoals we die misschien nog nooit eerder hadden gezien. Of net wel?

Zo zien we dat Dorothea Lange eind jaren 1930 Skid Row in San Francisco bezocht als één van de elf fotografen die van de Amerikaanse overheid de opdracht kregen om de plattelandsbevolking te fotograferen na de Grote Depressie. Ze maakte beelden van voortvluchtige landbouwers die zich vanuit the Midwest voegden bij de dak- en werklozen van Skid Row. Bijna 100 jaar later trad Christophe De Muynck in haar voetsporen om te ontdekken dat het Skid Row van Los Angeles nog steeds de rand van de samenleving vormt en 'the last resort' is voor velen. Christophe is één van de laureaten van de Grote Prijs Sociale Fotografie 2022. Het zijn rauwe en ongepolijste beelden dicht op het vel van de gefotografeerde personen.

Niet toevallig heet dit magazine RAUW, omdat we de zaken niet mooier willen voorstellen dan ze zijn. Omdat de samenleving niet altijd Instagram-waardig is. RAW is ook het bestandsformaat voor foto's dat de ruwe onbewerkte gegevens bevat zoals die van de beeldsensor worden uitgelezen. Zoals ook Karel Saelaert, winnaar van de Grote Prijs Sociale Fotografie 2022, zijn beelden het liefst naar buiten brengt.

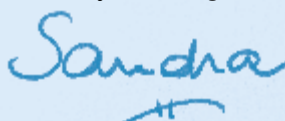
Met dit magazine willen we ruimte geven aan deze fotografen en hun beelden, maar vertellen we ook de verhalen die erachter zitten. We laten experts en gerenommeerde fotografen aan het woord en gaan samen met hen op zoek naar wat sociale fotografie is, waarom we deze verhalen moeten blijven vastleggen en hoe we hier verder taal aan kunnen geven. Niet enkel in dit magazine, maar ook met andere initiatieven waarbij we vanuit sociaal-culturele praktijken aan de slag gaan.

Zoals we deden bij het Immoneb-project, waarbij mensen die in armoede leven met foto's een inkijk geven in hun erbarmelijke woonomstandigheden om zo de machteloosheid die ze dagelijks voelen in hun gevecht voor een menswaardig bestaan, te verbeelden. Een wake-up-call die de wooncrisis tastbaar maakte.

Zoals bij het All-In project waarbij we langdurige werklozen met een camera op pad stuurden om positieve beelden en verhalen te sprokkelen in volle coronatijd.

Zo bieden we met dit magazine inspiratie en verbinding voor al wie op zoek is naar de kracht van fotografie als medium om mensen een stem te geven en onderbelichte verhalen op scherp te stellen.

Veel kijk- en leesgenot!

Sandra Temmerman,
Coördinator Linx+

Lefébure. Interieur van een thuiswever in Zele, 1902 (Bibliothèque et Archives de l'Institut Emile Vandervelde, Brussel)

Sociale fotografie in België, een beknopte historie

Hendrik Ollivier

Wanneer men het heeft over 'sociale fotografie' veronderstelt men meestal een betrokkenheid van de fotograaf, een engagement, een poging om via de fotografie mistoestanden aan te klagen of zelfs uit de wereld te helpen. Op Wikipedia heeft men het over "een vorm van fotograferen waarin de mens en zijn sociale positie centraal staat."

Ik sluit mij graag aan bij die ruime definitie van Wikipedia. Zo niet zouden enkele waardevolle documenten over een ontlukende sociale strijd of over arbeidsomstandigheden rond het begin van de twintigste eeuw niet in aanmerking komen voor dit overzicht. Een overzicht dat overigens zeker niet exhaustief is. Binnen dit bescheiden bestek is het onmogelijk een uitgebreid overzicht te geven van alles wat we in België onder de noemer 'sociale fotografie' kunnen vatten, zelfs als we de meest strikte definitie zouden hanteren. Ik hou dit overzicht dus eerder exemplarisch.

Straatfotografie avant la lettre

Eén van de oudste fotografische getuigenissen over sociale acties dateert uit 1893. De BWP (Belgische Werkliedenpartij) organiseerde toen een nationale staking voor alge-

meen stemrecht. In Gent vond een grote betoging plaats, eindigend met een massameeting op het Sint-Pietersplein. **Arnold Vander Haeghen**, uitgever van de *Gazette van Gent* en verwoed amateurfotograaf (hij was lid van de Association belge de Photographie, een prestigieuze club van fotografen) liep naast en tussen de betogers en capteerde zo op schitterende wijze de sfeer van de betoging. Straatfotografie avant la lettre, in schril contrast met de meestal erg statische foto's van die tijd.

Aan de andere kant van het land maakte **Gustave Maris-siaux** in 1904 een indrukwekkende reportage over het werk in de Luikse steenkoolmijnen. De opdracht voor de reportage kwam van het Syndicat des Charbonnages Liègeois, een patroonsorganisatie die de foto's liet maken

Arnold Vander Haeghen. Betoging voor Algemeen Stemrecht in Gent, 1893 (Huis van Alijn, Gent)

met het oog op de Wereldtentoonstelling in Luik in 1905. Marissiaux kreeg de opdracht omdat hij een uitstekende reputatie genoot als 'picturalist', maker van artistieke, 'schilderachtige' foto's. Telg uit een rijke katholieke familie trof hij in de mijnen een wereld aan die mijlenver stond van de zijne. Niettemin hebben zijn foto's naast een grote artistieke waarde ook een bijzondere documentaire en sociale waarde.

De eerste keer dat foto's vanuit een duidelijk sociale bewogenheid werden gemaakt zien we in 1902. **August De Winne**, een journalist van het socialistische dagblad *Le Peuple*, trok door Vlaanderen en schreef er een boek over: *A travers les Flandres*, een jaar later vertaald als *Door arm Vlaanderen*. De Winne beschreef de schrijnende leefomstandigheden van onder meer de thuiswevers op het Vlaamse platteland, die niet op konden tegen de industriële weverijen en nauwelijks nog een inkomen hadden. Fotograaf **Lefébure** vergezelde De Winne op zijn tocht en het boek werd met zijn foto's geïllustreerd (zie p. 6).

Rond die tijd ontdekte ook de BWP de communicatieve waarde van de fotografie. Ter gelegenheid van beto-

gingen of stakingen werden foto's gemaakt. De foto's werden op groot formaat afgedrukt en opgehangen in de volkshuizen. Een in geschiedenisboeken talloze keren gepubliceerde foto is de groepsfoto die genomen werd als aandenken van een betoging van de BWP in Brussel op 15 augustus 1906. De betoging was een aanklacht tegen de harde werkomstandigheden in de Gentse textiel fabrieken, in het bijzonder de arbeid van kinderen. Op de voorgrond zien we vooral kinderen, uitgedost in hun armoedig werkplunje. Op de achtergrond het schilderij 'De klok slaat 5 ure! Half slapend gaan zij naar 't fabriek' dat in de betoging werd meegedragen en later een waar icoon werd van de socialistische arbeidersbeweging.

Een ander mooi voorbeeld is de foto die genomen werd naar aanleiding van een conflict in de **vlasfabriek De Kien in Kortrijk** in 1909. Wie de film *Daens* gezien heeft, herinnert zich ongetwijfeld de scène waarin kinderen in allerijl verstopt worden voor een onaangekondigde arbeidsinspectie. Bij De Kien was iets soortgelijks gebeurd en BWP-militant **Jozef Coole** had dit aangeklaagd. De Kien spande een zaak tegen hem aan en Coole werd veroordeeld tot zes maanden gevangenis. De foto, inclus

Anoniem. Foto genomen in de tuin van het volkshuis in Gent als herinnering aan de nationale betoging in Brussel op 15 augustus 1906 (Amsab-Instituut voor sociale geschiedenis)

de spandoeken, vat het hele verhaal mooi samen. We zien de (erg) jonge arbeidsters van De Kien, geflankeerd door Jozef Coole (links op de foto, met pet en snor) en Jan Samijn, secretaris van de textielvakbond (rechts op de foto, met bolhoed). “De arme werkjongen Jozef Coole moet voor 6 maanden in ’t gevang. Waarom? Omdat hij de arme vlasslaven van De Kien verdedigde. Schande! Driedubbele schande!!!”

Graag belicht ik nog één voorbeeld wat nader: een reeks foto’s gemaakt in 1907 naar aanleiding van een staking bij het **textielbedrijf Beernaerts in Wetteren**. Omdat in Gent de lonen gestegen waren door toedoen van de vakbonden gingen sommige patroons hun bedrijven op het Oost-Vlaamse platteland vestigen, een vroege vorm van delokalisatie, al bestond die term toen nog niet. Wanneer dan toch een arbeidsconflict losbarstte ‘op de buiten’ trok de BWP alle registers open. Zo ook in Wetteren. De socialisten van Aalst schonken een koe aan de stakers en trokken met het arme beest (de koe eindigde als stakerssoep...) in stoet naar Wetteren. Van de hele gebeurtenis werd een prachtige fotoreportage gemaakt, de foto’s op mooi opzetkarton gekleefd, met daarop aan duidelijkheid niets te wensen overlatende opschriften als

“De onschuldige kinders der hongerende werkstakers van Wetteren, gefotographieerd voor het prachtig kasteel van hunnen miljoenenrijken uitbouter Beernaerts”.

Volksverheffing

Voor de foto’s deed de BWP een beroep op professionele fotografen, die niet noodzakelijk hoefden te sympathiseren met hun opdrachtgever. De foto’s waren ook klassieke foto’s uit die tijd: statische, meestal keurig geposeerde foto’s. Na de Eerste Wereldoorlog kwam daar verandering in. De aanschaf van een fototoestel kwam binnen het bereik van een werkmansbeurs. Reeds in 1922 werd in Gent de **Fotoclub Vooruit** opgericht. De fotoclub paste in het algemene kader van ‘volksverheffing’, naast de al langer bestaande harmonieën, zangkoren, toneelverenigingen, turnkringen enz. De statuten vermelden echter ook dat de socialistische beginselen moesten verspreid worden door het beeld. De doelstellingen zijn dus tweeledig en omvatten zowel een meer culturele emanciperende als een meer strijd bare militante component. De fotoclub organiseerde onder meer een jaarlijkse fotowedstrijd, bekroond met de ‘wisselbeker Edward Anseele’. De eerste twee edities werden gewonnen door **Jules Behey** met de foto’s ‘Aan den arbeid’ (1928) en ‘Uit de werkersbuurt’

Anoniem. De stakende arbeidsters van vlasfabriek De Kien in Kortrijk, 1909. Links op de foto, met pet en snor, Jozef Coole, rechts op de foto, met bolhoed, Jan Samijn, secretaris van de textielvakbond (Amsab-Instituut voor Sociale Geschiedenis)

Jules Behey. “Uit de werkersbuurt”, eerste prijs fotowedstrijd Edward Anseele, 1929 (Amsab-Instituut voor Sociale Geschiedenis)

WERKSTAKING BEERNAERTS TE WETTEREN 1907

De werkstakers wachten het begin af der uitdeeling van de soep
in het socialistisch lokaal DE ZON

De staking bij Beernaerts in Wetteren in 1907. Voor het bereiden van stakerssoep schonken de socialisten van Aalst een koe aan de stakers (Amsab-Instituut voor Sociale Geschiedenis)

(1929). Ook 1-meistoeten en andere manifestaties werden door leden van de fotoclub gefotografeerd.

Absolute uitblinker in de Fotoclub was **Jozef Sterken**. De foto's van Sterken zijn duidelijk beïnvloed door de moderne fotografie uit die tijd. De leden van de Fotoclub konden met die moderne fotografie ook kennismaken. In 1932 organiseerde de Fotoclub een tentoonstelling in de Vooruit in Gent, een spin-off van de baanbrekende Exposition Internationale de la Photographie in het Paleis voor Schone Kunsten in Brussel een paar maanden eerder. Sleutelfiguur van beide tentoonstellingen was **Paul-Gustave Van Hecke**, sinds 1931 cultuurredacteur bij de krant *Vooruit* en in een vorig leven kunstpromotor, galerijhouder en uitgever van verschillende tijdschriften.

Van Hecke onderhield contacten met de grote fotografen uit die tijd. Naar aanleiding van de tentoonstelling in Brussel schreef hij een artikel in *Vooruit* onder de titel "Betekenis der reportage- en persfoto. De wereldellende in beeld. De foto als wapen". De sterk verbeterde druktechnieken van dag- en weekbladen deden het belang van fotografie als communicatiemiddel exploderen. In *Vooruit* en meer nog in haar weekbladen *ABC* en *Voor Allen* verschenen vanaf de jaren 1930 fotoreportages en -montages. Onder meer over de Spaanse burgeroorlog vinden we krachtige fotomontages in *Voor allen*.

Arbeidersfotografen

De 'foto als wapen in de klassenstrijd' was ook het motto van de veelal communistisch geïnspireerde **Arbeidersfotografen** in Nederland en Duitsland. In het zog van

Fotoclub Vooruit werden ook in andere steden fotoclubs opgericht: Excelsior in Borgerhout, de Arbeidersfotokring in Menen, de Arbeidersfotokring in Hoboken, Kunst door Licht op het Kiel in Antwerpen, Kunst en Vermaak in Boom, Camera in Deurne, CATBA in Antwerpen en Germinal in Ronse. In 1930 verenigden die kringen zich in de FAF (Federatie van Arbeidersfotokringen). De socialistische fotoclubs waren echter bijlange niet zo militant als de Nederlandse en Duitse Arbeidersfotografen. De leden, dikwijls ook lid van De Natuurvrienden/Arbeiders-toeristenbond, legden zich liever toe op het maken van esthetische foto's.

Historisch zijn de foto's die **Willy Kessels** maakte op de set van *Misère au Borinage*, de film van **Joris Ivens** en **Henri Storck** over de staking van 1932 in de Waalse mijnen.

Kessels was een zeer getalenteerd en veelzijdig fotograaf die uitblonk in alle vormen van fotografie. Hij werd lange tijd geroemd als 'het' boegbeeld van sociale fotografie in België. Dat imago werd evenwel bijgesteld toen bleek dat hij tijdens de Tweede Wereldoorlog evengoed foto's had gemaakt van kopstukken van de collaboratie. De artistieke en documentaire waarde van zijn foto's kan evenwel niet ontkend worden.

Fotoreporters

De introductie van de fotografie in de pers zorgde ervoor dat op de kranten, naast de schrijvende journalisten, ook 'fotoreporters' aan de slag gingen. Die genoten echter niet de status van hun schrijvende collega's. De redacties verknippen de foto's zoals het hen uitkwam en hielden daarbij geen rekening met de oorspronkelijke cadrages of

Jozef Sterken. Havenarbeider,
Gent jaren 1930 (Amsab-Instituut
voor Sociale Geschiedenis)

Willy Kessels. Misère au Borinage,
1933 (Musée de la Photographie,
Charleroi)

Lieve Colruyt. Turkse migrantenkinderen in Gent, jaren 1970 (Amsab-Instituut voor Sociale Geschiedenis)

intenties van de fotograaf. Toen na de Tweede Wereldoorlog, en vooral vanaf de jaren 1970, opleidingen fotografie werden opgericht in academies en kunstscholen, groeide langzaam enig respect voor het metier.

In de woelige studentenjaren eind jaren 1970 lieten ook de fotografiestudenten zich niet onbetuigd. Aan de Gentse academie bijvoorbeeld werd onder impuls van **Lieve Colruyt** het groepje GeF (Geëngageerde Fotografen) opgericht. Ze maakten reportages over de acties tegen de verhoging van het inschrijvingsgeld aan de universiteiten en hogescholen. Het is de generatie van onder meer **Michiel Hendrickx** en **Patrick De Spiegelaere**, die een paar jaar later respectievelijk in *De Standaard* en meer nog in *De Morgen* met hun sterke zwart-witfoto's het gezicht van de krant mee zouden bepalen. Door te eisen dat hun foto's met het zwarte negatieftrandje werden afgedrukt (we zijn nog in het analoge tijdperk) zorgden ze er niet alleen voor dat de cadrage van de fotograaf werd gerespecteerd, maar dwongen ze ook respect af voor de fotograaf als auteur.

Bewogen fotografen

In dezelfde periode waren her en der ook kleine groepjes amateurs aan de slag met hun fototoestel, de namen van die groepjes spreken voor zich. In de jaren 1980 waren er in Leuven bijvoorbeeld de 'Bewogen fotografen'. De 'Bewogen fotografen' kaderden binnen de werklozenwerking van het ABVV en vormden later de aanzet voor de intussen welbekende werking van Linx+ rond sociale fotografie. Ook binnen het FAFK (Federatie van Arbeiders Foto- en Kinokringen, opvolger van de vooroorlogse FAF) waren/zijn in verschillende steden groepjes actief rond sociale fotografie. In Antwerpen is er Brandpunt 23, in Temse Anders 23, in Gent Fixatief, in Aalst 4Y2. Fixatief in Gent werkt onder de vleugels van De Vieze Gasten en is ingebed

in de buurtwerking van de volkse wijk Brugse Poort. Die verwevenheid met de buurtwerking blijkt onder meer uit de initiatieven in Gent en Antwerpen, waarbij aan de wijkbewoners fototoestelletjes worden uitgeleend met de opdracht hun eigen leefwereld te documenteren. De tentoonstelling 'Armoede door kinderogen' in Antwerpen in 2011 was daar een mooi resultaat van.

Zoals ik al aangaf is dit overzicht erg exemplarisch en vermeld ik vooral heel veel fotografen niet. **Karel Heirbaut** mag ik echter niet over het hoofd zien. Heirbaut was arbeider en vakbondsafgevaardigde op de Boelwerf in Temse. Toen hij op een dag vernam dat de directie naar aanleiding van het 150-jarig bestaan van de werf een luxueus fotoboek in full colour wilde uitgeven, met daarin alle schepen die ooit op de werf waren gebouwd, schoot dit bij Karel in het verkeerde keelgat. Een boek met foto's van schepen, alleen maar foto's van schepen, zonder oog te hebben voor de arbeiders die gedurende al die jaren die schepen gebouwd hadden, soms ten koste van hun gezondheid (Heirbaut stierf zelf aan asbestose), het kon niet waar zijn.

Heirbaut, die van fotografie geen kaas had gegeten en niet eens een fototoestel had, leende een fototoestel en maakte 'zijn' fotoboek, minder prestigieus en in zwartwit, maar met heel veel empathie gemaakt en vooral veel meer gelezen en ingekeken dan het luxueuze salontafelboek. Zijn foto's bleven ook in fotografiekringen niet onopgemerkt. Alhoewel technisch verre van perfect, zondigend tegen vele regeltjes, werden ze alom geprezen om de directe manier waarop hij iets wist vast te leggen. Sociale fotografie pur sang.

Louis Van Cauwenbergh, fotograaf van *De Volksgazet*. Spaanse vluchtelingenkinderen bij hun aankomst in het station van Moeskroen, 1936 (Amsab-Instituut voor Sociale Geschiedenis)

Karel Heirbaut. Een vakbondsactie op de Boelwerf, jaren 1970 (Amsab-Instituut voor Sociale Geschiedenis)

boven

Kindarbeiders in een kolenmijn in Pennsylvania geportretteerd door Lewis Hine in 1911. Met stof bedekte brekerjongens gebruikten hamers om de kolen "schoon te maken" door leiste van de gedolven kolen te scheiden.

links

Werkloze mannen wachtten in de rij om een uitkering aan te vragen. In januari 1938 maakten nieuwe sociale zekerheidsprogramma's werkloosheidsuitkeringen beschikbaar. Foto door Dorothea Lange, Californië.

rechts

De Grote Depressie, 1937. Afro-Amerikanen in de rij voor voedsel in een vluchtelingenkamp na overstromingen, Forrest City, Arkansas. Foto door Walker Evans.

(foto's: © Everett Collection/Shutterstock)

De geschiedenis van de sociale fotografie: de Amerikaanse grondleggers

De oorsprong van de sociale fotografie in de VS vinden we terug bij de documentairefotografen van de jaren 1930. Voor die tijd heerste het idee dat fotografie niet nuttig en vooral een burgerlijke bezigheid was.

Na de beurscrash van 1929, de Grote Depressie die daarop volgde en de Dust Bowl (de extreme droogte die de plattelandsbevolking van the Midwest jarenlang teisterde), sloegen zo'n 13 miljoen mensen op de vlucht. Onder hen veel boeren.

In 1935 deed de Amerikaanse overheid beroep op elf fotografen om de urgentie van de situatie te illustreren onder de **'Farm Security Administration' (FSA)**. Deze fotografen hadden als opdracht de schrijnende omstandigheden op het platteland te documenteren om zo de stedelijke bevolking en het Amerikaanse Congres onder druk te zetten. Het werk van die elf fotografen werd immers gebruikt om de geldstroom te verantwoorden die het Amerikaanse Congres goedkeurde voor de arme plattelandsbevolking. Omdat er toen nog geen massamedia bestonden, was de onwetendheid over de situatie groot. Na zeven jaar werd dit project met meer dan 300.000 negatieven het grootste oeuvre rond sociaal-documentaire fotografie. Belangrijke vertegenwoordigers waren **Walker Evans** (1903-1972), **Ben Shahn** (1898-1969) en Dorothea Lange die voor de meest iconische beelden zorgde.

Dorothea Lange (1895-1965) verliet in 1933 haar goeddraaiende portretstudio in San Francisco en trok de straat op om de werk- en thuislozen te fotograferen die in haar stad toestroomden. In 1935 ging ze aan de slag voor de FSA en doorkruiste ze 22 staten. Lange's bekendste beeld toont Florence Thompson, een jonge landbouwster die met haar zeven kinderen onder een zeil leeft, op de vlucht voor de gevolgen van de Dust Bowl. Deze iconische foto staat bekend als 'Migrant Mother'. Dorothea Lange wilde het verhaal vertellen van de stemlozen, onderdrukten, hulpelozen en alle anderen die over het hoofd werden gezien. Zelf had ze op haar zevende polio gekregen, waarna haar rechteronderbeen verlamd raakte. Dit noemde ze de belangrijkste gebeurtenis van haar leven. Hierdoor kon ze de veerkracht en de volharding zien van de mensen die ze fotografeerde, voorbij de armoede, onderdrukking en beperkingen.

Florence Thompson (1903-1983), gefotografeerd door Dorothea Lange, in een vluchtelingenkamp in Californië, VS, maart 1936. (foto: © Getty Images).

Lewis Hine (1874-1940), socioloog en een andere belangrijke pionier van de sociaal-documentaire fotografie, fotografeerde immigranten die voor de Eerste Wereldoorlog in de VS inweken. Hij bracht de miserabele omstandigheden waarin ze woonden en hun kinderen die speelden in de achterbuurten van New York in beeld. Hij gebruikte fotografie als kritiek op het economisch systeem dat niets deed voor de armen. Zijn beelden zorgden er uiteindelijk voor dat kinderarbeid verboden werd.

Het werk van de Amerikaanse documentairefotografen leverde bewijs van thema's die tot dan toe onderbelicht en onbekend bleven. Hun werk drukte mee op het beleid en op de politiek. Met deze pioniers kreeg de zeggenskracht van fotografie in de VS een volwassen status.

Hendrik Braet

Fotografie legt woonarmoede bloot

Dat sociale fotografie vandaag nog steeds een maatschappelijke rol kan spelen om onrecht aan te klagen, bewees armoedenetwerk Kras. Met een fake immokantoor kaarten ze de penibele woonomstandigheden aan van mensen in armoede. Dat gebeurde met foto's die ze zelf gemaakt hadden.

Eind november 2021 verschenen in het Gentse straatbeeld plots “te huur”-borden aan huizen die verwezen naar het nieuwe immobiliënkantoor *Immoneb*. Wie naar de bijhorende website surfte, zag enkel advertenties van weinig aantrekkelijke woningen, waarvan je je afvroeg of ze überhaupt nog wel te huur mochten gezet worden.

Toch waren het reële foto's van reële woningen. Door ze op die manier te tonen wilde armoedenetwerk Kras de slechte kwaliteit van vele huurwoningen aanklagen. Het fotografieluk van dit project kwam tot stand met hulp van de Gentse **Linx+ fotowerkgroep Revolver**. Kras zocht een partner om mensen hun woonsituatie in beeld te laten brengen, en kwam zo bij Linx+ uit. Het project ‘Beelden Spreken’ was geboren.

Sprekende beelden

Sprekende foto's en krasse woonverhalen tonen onleefbare woonsituaties voor onbetaalbare prijzen en maken zichtbaar wat achter de gevels leeft... Krappe kamers die als woon-, was-, slaap- en kookruimte dienen, beschimelde onveilige rijhuizen, een garage als woning... alles verhuurd voor prijzen die het leefbudget ruim overschrijden. Herkenbaar voor (te) veel mensen in armoede in Gent en Vlaanderen. Beelden en verhalen die beklijven en mensen wakker schudden en tot actie willen aanzetten. Beelden die meer indruk maken dan de vele cijfers en statistieken die al jaren de hoogdringendheid van het probleem aantonen.

Om deze foto's te exposeren werd eveneens een origineel concept bedacht: een nep-immokantoor. Dat opende eind 2021 de deuren in Shopping Gent Zuid en was gedurende een maand te bezoeken. Een immokantoor waar je niet terecht kon voor het huren of kopen van een woning dus, maar wel zicht kreeg op de wooncrisis in Gent en welke ‘woonplaatsen’ er voor buitensporige prijzen worden verhuurd. Met aanbevelingen voor het beleid om hier iets aan te doen... zodat eindelijk het recht op wonen, voorzien in de Vlaamse en Belgische wetgeving, gewaarborgd wordt.

Mensen die in armoedige omstandigheden moeten leven voelen zich vaak machteloos, zonder stem en onzichtbaar. Via de sprekende beelden op *Immoneb* zetten ze de machteloosheid, die ze dagelijks voelen in hun gevecht voor een menswaardig bestaan, om in actie. Een wake-up call van de grootste slachtoffers van de wooncrisis.

“Immoneb heeft heel wat in beweging gezet”

Doel was niet enkel om problemen te visualiseren, maar ook de kracht van de mensen die hier dagelijks mee moeten leven. Vier coaches van **Revolver** begeleidden gedurende twee weken telkens een groepje van vier deelnemers. Zij leerden hun fototoestel kennen en kregen inzicht in de geheimen van een goede foto. Tijdens werkgroepen werden de foto's verder besproken. De foto's werpen een blik op de eigen woonsituaties én op de droomsituatie van de deelnemers.

Foto: Jo Schelstraete / Linx+ Fotowerkgroep Revolver

3 vragen aan Johan Witters van Kras

Hoe kwamen jullie erbij om deze actie op te starten?

“Kras is actief in Groot-Gent. Via onze 18 vertakkingen hebben we een doelpubliek

van 14.000 mensen die in armoede leven. Van hen horen we vele verhalen. Vaak gaan die over wonen: over de lange wachtlijsten voor een sociale woning, over geen betaalbare huurwoning vinden, over slechte woonomstandigheden, over de hoge energiekosten... Kras verleent materiële steun, zoals voedselhulp, kledij en huisraad bedelen, en orga-

niseert ontmoeting. We kwamen tot het inzicht dat we ons niet wilden beperken tot individuele ondersteuning, maar met de grond van de zaak wilden bezig zijn.”

Wat zien jullie als concreet resultaat van jullie actie?

“We hebben het gevoel dat onze actie toch heel wat in beweging heeft gezet. Doordat we in Gent onze nek hebben uitgestoken, worden we nu serieus genomen en worden we door andere partners en de politiek sterk betrokken bij de woonproblematiek. De politiek ziet ons nu als ernstige gesprekspartner. Het heeft ons veel waardering opgeleverd. Onze actie

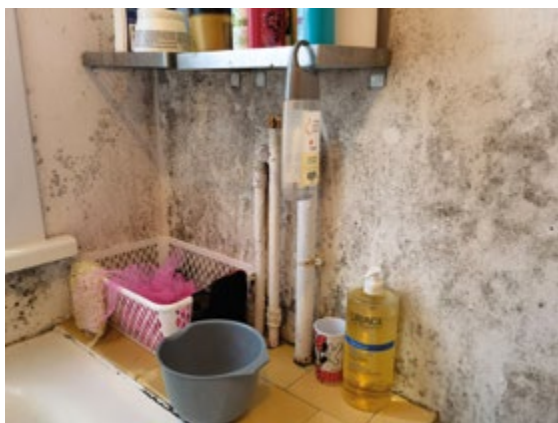
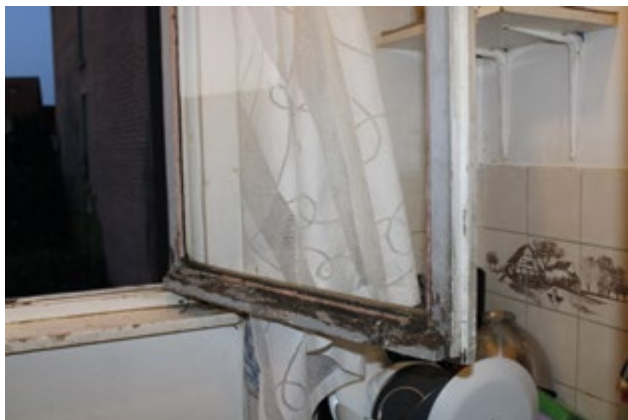
is ook 10.000 keer gedeeld op sociale media.”

Wat zijn de volgende stappen die jullie zullen zetten?

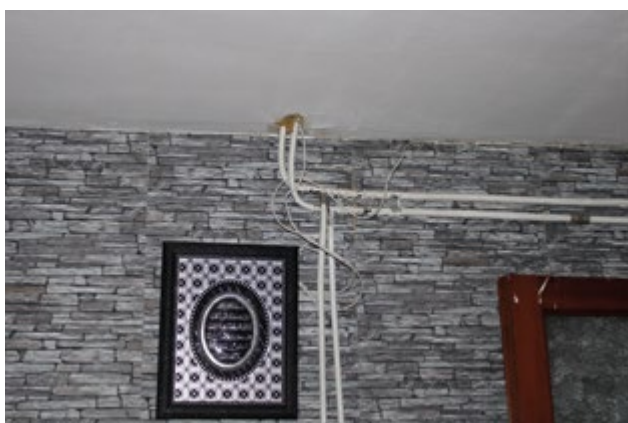
“Het gevolg van de actie is dat ons actieterrein wat verschoven is. Vroeger spitsten we ons toe op individuele ondersteuning. Dat blijven we doen, maar we zullen daarnaast de structurele oorzaken en problemen sterker in het oog houden. We houden sterk de vinger aan de pols van de woonproblematiek. Zo willen we bewustwording creëren en politieke druk uitoefenen om deze structurele problemen aan te pakken.”

“Ik ben Fien en ben 32 jaar. Sinds mijn scheiding 2 jaar geleden huur ik deze kamer. Ik slaap hier wel, en ik eet hier soms. Maar ik ben hier niet thuis. Ziet ge me hier al vrienden ontvangen om iets te drinken, of een babbelke te doen? En die kamer kost me 360 euro in de maand. De huisbaas heeft hier zo 6 kamers. Maar vraagt ‘m niet om een nieuwe lamp te steken in de traphal. Of om te zorgen dat we de buitendeur op slot kunnen doen.”

“Ik ben Fred. Door een stommiteit ben ik op korte tijd alles kwijtgeraakt. Van de ene dag op de andere was ik dakloos. Het duurde een tijdje voor ik opnieuw de moed vond om er iets aan te doen. Uiteindelijk vond ik een studiootje dat ik met mijn invaliditeitsuitkering kon betalen. Het stelde niet veel voor. Twee kamers en een toilet. Twee stoelen, een tafel, een kast, een bureautje en een bed. En één kader aan de muur. Voor verwarming had ik zo goed als niks meer over. Ik leefde dus vooral op straat, of op plekken waar ik gratis of goedkoop iets kon eten, iets kon drinken en in de winter warm kon zitten. Dat was mijn leven, zo'n kleine 6 jaar lang.”

“Ik ben Nadia, 43 jaar, geboren in Tunesië maar al 13 jaar in Gent. We hebben drie kinderen, twee jongens en een meisje, allemaal hier geboren. De jongste gaat sinds dit jaar naar de kleuterschool. We zijn hier zonder papieren. We wonen nu in een appartement dat een vrijwilligerswerking voor ons huurt. 650 euro in de maand. Voor onze kinderen was dat ook nodig. Die werden gek van de onzekerheid. Een tijdlang zaten we in een procedure en kregen we OCMW. Toen konden we ook zelf een groot deel van de huur betalen. Mijn man Hamza heeft aan ons huis heel wat opgeknapt. Hij heeft de deuren hersteld en de badkamer weer bruikbaar gemaakt. Om de kinderen een eigen kamer te geven om te studeren, heeft hij een muurtje gezet. Want hij kan wel werken, en hij wil dat ook. Maar hij mag niet. Dus moeten we leven van wat we krijgen en van wat mijn man en ik links en rechts bijverdienen. Binnenkort wordt ons gebouw afgebroken. We moeten er uit maar de vrijwilligers vinden voorlopig niets anders.”

“Ik ben Thomas, 46 jaar. Waar ik woon? Ik zou het zo omschrijven: Ik woon in een vrijstaande eenkamerstudio. Slaapplaats en kookgelegenheid zijn geïntegreerd. Een bel of een brievenbus zijn er niet. En, heel bijzonder, mijn voordeur gaat naar boven open. Vensters of een achterdeur zijn er niet. Ik betaal een maandelijkse huur van 98,95 euro, zonder bijkomende kosten. Er zijn dan ook geen extra voorzieningen. Ik gebruik het sanitair van buurtvoorzieningen zoals de NMBS. Mijn adres? Dat kan ik je jammer genoeg niet zeggen. Want wonen in een garage mag eigenlijk niet...”

Wouter Van Springel - Breedbeeld

“Wij helpen beeldmakers groeien”

We schuiven aan bij Wouter Van Springel, gedreven directeur van BREEDBEELD, één van de negen amateurkunstenorganisaties in Vlaanderen. Sinds 2001 zijn zij de koepelorganisatie die zich focust op foto, film en mediakunst. Wat doet BREEDBEELD? Hoe werken zij rond sociale fotografie? En wat is sociale fotografie vandaag eigenlijk?

Wouter Van Springel: “Ons doelpubliek is iedereen die niet professioneel bezig is met foto, film of mediakunst. Momenteel is ons motto: ‘wij helpen beeldmakers groeien.’ Dat is kort gezegd wat we hier dagelijks proberen te doen. We doen dat door fotografen, cineasten en mediakunstenaars te informeren, te ondersteunen, te inspireren en te verbinden. Enerzijds via onze website waar heel wat info en advies op staat, maar we organiseren ook in verschillende contexten infosessies over auteursrecht, portretrecht enz. De website is zowat ons uithangbord, de plaats waar veel info te vinden is. Maar daarnaast organiseren we ook veel artistieke workshops, inspiratiedagen, feedbackmomenten, filmfestivals, openluchtexpo’s... Het is echt een heel diverse en uiteenlopende werking. Als je op onze projectpagina kijkt, zie je de hele scope van waar we mee bezig zijn.”

“De meest onzichtbare dingen zijn het interessants, omdat je die niet makkelijk te zien krijgt”

Wie kan bij jullie terecht?

“Dat gaat van mensen die heel weinig kennis en ervaring hebben in één van onze media en misschien ook (nog) niet de ambitie hebben om met hun werk naar buiten te komen, tot de mensen die veel ervaring en kennis hebben en heel ambitieus zijn, en alles wat daar tussen zit. En eigenlijk zelfs heel de brede wereld daarrond, van mensen die onze disciplines nog niet kennen en daar misschien ook wel interesse in zouden kunnen hebben. Sinds een jaar of drie zijn we geëvolueerd van een ledenorganisatie met lidgeld naar een open steunpunt voor iedereen die bezig is met fotografie, film of mediakunst. Op die manier wilden we drempels wegwerken die mensen misschien ervaarden, om zo als organisatie iedereen te kunnen verwelkomen. Naast onze vaste achterban willen we ook groepen bereiken die iets minder zichtbaar zijn of groepen die minder gemakkelijk de weg vinden naar onze organisatie.”

In dat kader kennen we jullie van het traject All-In. Wat is dat?

“Vanuit de behoefte om ook mensen te bereiken waarvoor onze disciplines nieuw of minder toegankelijk zijn, startten we in 2021 met het onderzoekstraject All-In. Drie jaar lang zetten we hiervoor elk jaar vier verschillende praktijkgerichte projecten op. Tijdens deze projecten onderzoeken we hoe foto en film kunnen bijdragen tot ontmoeting, zelfexpressie en inclusie bij deze specifieke groepen, en hoe sociaal-cultureel werk en de kunsten elkaar hierin kunnen versterken door het leggen van duurzame contacten.”

Samen met Linx+ gingen jullie in Antwerpen aan de slag met leden van het ABVV-werklozencomité. Wat willen jullie met dit project bereiken?

“Het hoofddoel is meer: hoe het medium fotografie gebruiken om een eigen verhaal te vertellen. Is dat altijd dé top van de artistieke fotografie? Nee, en dat hoeft ook niet. De nadruk ligt veel meer op het proces. Hoe wordt het visuele medium gebruikt om het over moeilijke thema’s te hebben, bijvoorbeeld. Het is altijd leuk als er toffe resultaten uitkomen, maar dat is niet het hoofddoel van deze projecten. Je kan cursussen geven over de technische kant van het fotograferen, maar daar stopt het dan. Als je mensen leert om met fotografie meer naar dat verhaal toe te werken of de dingen waar ze mee zitten echt naar buiten te brengen, denk ik dat dat een heel mooi gegeven is.”

Zit er een verschil in de beelden uit de projecten versus professionele foto’s?

“De lijn die ik kan trekken is: het zijn vaak veel persoonlijke foto’s. De insteek is niet om bijvoorbeeld natuurfoto’s te maken, maar vaker is de vraag om de eigen leefwereld in beeld te brengen of alleszins de thema’s waar de deelnemers het zelf over willen hebben. De focus ligt dan meer op het verhaal en vaak de emoties die daarbij horen, en iets minder op de esthetische waarde van een beeld.”

Is dit dan sociale fotografie?

“Het sociale verhaal is de kern van sociale fotografie. Dat is het gegeven dat je echt in the picture wil zetten. Dat zijn niet altijd de makkelijkste onderwerpen, vaak zijn het verhalen uit de marge van de samenleving. Het zijn de meest onzichtbare dingen die het interessants zijn, omdat je die niet makkelijk te zien krijgt. Daar ligt misschien wel een merite van sociale fotografie om mensen met dingen in contact te brengen die niet altijd zo zichtbaar zijn of die niet tot een bepaalde leefwereld van iemand behoren. Hoewel het over de meest banale interactie zoals een handdruk tussen twee mensen kan gaan. De interactie tussen mensen is de kern van sociale fotografie. Bij ons komt sociale fotografie het meest binnen in onze All-In projecten.”

“Het sociale verhaal is de kern van sociale fotografie”

*Hoe kom je met die beelden uit de projecten naar buiten?
Heb je als toeschouwer de context van de projecten nodig om het beeld te kunnen kaderen?*

“Sociale fotografie is een vorm van fotografie met een onderwerp dat wat afgeijnder is, waarmee je ook echt een verhaal wil vertellen en waarbij de nadruk niet op het esthetische ligt, maar wel op de interactie met mensen of tussen groepen mensen of sociale gebeurtenissen. Omkadering is belangrijk in zo’n gegeven. Het verhaal meegeven is quasi essentieel, anders loop je er misschien aan voorbij. Je kan als toeschouwer niet altijd weten wat de achtergrond is, net als bij sommige professionele kunstenaars trouwens.”

Karen Dick

Corona?Positief!

BREEDBEELD en Linx+ gingen in 2021 in Antwerpen aan de slag met leden van het ABVV-werklozencomité. Dat bestaat uit een aantal vrijwilligers die samenkomen om vanuit hun positie op de arbeidsmarkt verandering teweeg te brengen en hun stem te laten horen over het beleid. Het is een maatschappelijke geëngageerde groep die bij de start van het project geen fotografische achtergrond had.

Fotografe **Hilde Braet**, die het project artistiek begeleidde, introduceerde hen in de methode van *Photovoices* en de geschriften van **Paulo Freire**. Zo ontdekten ze de kracht en het belang van hun eigen perspectief. Meteen werd beslist om dit project een optimistische draai te geven met de projectnaam ‘Corona?Positief!’. De deelnemers kozen ervoor om tijdens de crisis verhalen van klein geluk, moed en doorzettingsvermogen te tonen. Na de theorie trokken ze de straat op en dompelden zich onder in de praktijk van straatfotografie. Nadien bespraken ze hun foto’s in groep. Het resultaat was een reeks wenskaarten met de foto’s uit het project. Die werden opgestuurd naar senioren in verschillende woonzorgcentra om hen een hart onder de riem te steken tijdens de pandemie.

Deelnemer **Eric Thonon** blikt tevreden terug: “Het was heel interessant om te leren hoe je een geëngageerde visie kunt omzetten in beelden. De workshops sterkten mij in hoe ik als fotograaf mensen op straat kan benaderen. Ook voor de groep was het heel zinvol. We hebben veel samengedacht en samengewerkt. Dat heeft ons als leden van het comité dichter bij elkaar gebracht. Zo konden we elkaar helpen bij computerproblemen en in de whatsappgroep wisselen we nu vlot onze info uit. Ik denk dat we er in geslaagd zijn om samen mooie kunstwerkjes te maken. Persoonlijk heb ik er veel aan gehad en dat ging niet alleen over hoe je een sterke foto maakt.”

Meer weten over de projecten? www.breedbeeld.be

Hilde Braet

"Ik hou ervan om dieper bij mensen door te dringen en de oppervlakkige werkelijkheid te analyseren."

Foto: Hendrik Braet / Linx+

“Mijn voorkeur gaat uit naar mensen die niet beantwoorden aan de maatschappelijke normen”

Hilde Braet is een ervaren fotografe die via fotografie de onzichtbare werkelijkheid wil blootleggen. Ze laat de stem horen van mensen die maatschappelijk geen gehoor krijgen. Ze is reeds jaren actief als jurylid in de fotowedstrijden van Linx+. Ook werkte ze mee als coach van ‘Corona?Positief!’, het All-In-project met langdurig werklozen in Antwerpen.

Hilde, als je jezelf in een vakje zou stoppen: welk soort fotografe ben je dan?

“Ik ben tegen hokjesdenken. Het is bij mij meer een ‘en-en-en-verhaal’. Ik kan beter omschrijven wat ik niet ben: ik ben geen natuur-, geen landschap- en geen productfotograaf. Ik fotografeer mensen. Mijn voorkeur gaat uit naar mensen die niet beantwoorden aan de maatschappelijke normen. Ik ben altijd begaan met hun situatie. Ik vertaal dit zowel in documentairefotografie als in mijn studiofotografie. Ik hou ervan om dieper bij mensen door te dringen en de oppervlakkige werkelijkheid te analyseren.”

Je gebruikt fotografie als emancipatietechniek?

“Dit is wat ik ook versta onder instrumentele fotografie. Hierover heb ik onderzoek gevoerd en schreef ik in 2011 het boek ‘De kracht van een foto’. Fotografie wordt hierbij gebruikt als middel om processen te stimuleren, mensen te doen nadenken en inzichten in zichzelf en in hun omgeving te verwerven.”

Kun je daar een voorbeeld van geven?

“Ik heb gewerkt met vrouwen in de gevangenis van de Nieuwe Wandeling in Gent. Die vrouwen zijn niet alleen gevangene: ze zijn ook moeder en echtgenote en zo veel meer. Via fotografiewerkshops als ‘Wie ben ik?’ en ‘Portret/(zelf)Portret’ werkten we aan hun zelfbeeld en eigenwaarde. We maakten collages waarbij ze allerlei elementen samenbrachten en zo hun persoonlijk verhaal vertelden. Beelden zijn krachtiger dan woorden! En fotografische beelden zijn bovendien laagdrempelig.

In Antwerpen ging ik aan de slag met langdurig werklozen, een project dat werd ondersteund door Linx+ en Breedbeeld. Hier terug hetzelfde verhaal: deze langdurig werklozen zijn veel meer dan enkel werkloos. Het was volle coronatijd, maar we vertelden positieve verhalen door op stap te gaan voor reportagefoto’s, mensen te interviewen en dan hun portret te maken, er een gedicht of een quote bij te verzinnen. Nadien werden van hun foto’s

en boodschappen kaartjes gedrukt die we gingen uitdelen in zorgcentra. Dit fotografische project gaf die mensen met het label ‘langdurig werkloos’ een boost.

Ik ben sterk geïnspireerd door de Braziliaanse pedagoog Paulo Freire die in zijn ‘Pedagogie van de onderdrukten’ (1970) methodes ontwikkelde om de zwakken politiek bewust te maken en hen een stem te geven.”

Je laat mensen ook zelfportretten maken?

“Dit deed ik inderdaad ook voor mijn laatste boek ‘LIJF-elijk ANDERS’. Na een intens interview over de seksualiteitsbeleving van vrouwen met een beperking maakte ik samen met hen, in mijn regie, hun portret. Nadien gaf ik hen de draadontspanner. Het was aan hen om te bepalen hoe en op welk moment zij hun portret zouden maken. Natuurlijk had ik op voorhand gekadreerd en scherpgesteld. Ik werk trouwens altijd op statief in mijn studio. Ik had uiteraard op voorhand het licht, de scherpte en de kadrage geregeld. Ik ging eventjes weg zodat ze een moment alleen voor de camera en in de studio waren. Dit werkte enorm bevrijdend en empowerend. Het gaf hen agency en beslissingsrecht.”

Ik las dat bij instrumentele fotografie de fotografie een middel is en geen doel op zich. Is het resultaat dan helemaal niet belangrijk?

“Uiteraard is het resultaat belangrijk. Want hoe beter het resultaat, hoe meer impact het beeld heeft. Het eindresultaat moet krachtig zijn. De inhoud en de boodschap komen pas tot hun recht als de foto goed is. Bij zelfportretten maak ik de selectie altijd in samenspraak met het model. Je model hierin betrekken en overeenkomen welke foto gekozen wordt, is heel belangrijk, want te vaak wordt vergeten dat mensen gevoelige en breekbare wezens zijn.”

Kan fotografie therapeutisch werken?

“Het woord therapie is niet zo eenduidig. Je moet onderscheid maken tussen Fototherapie en Therapeutische

fotografie. Fototherapie is een geheel van verschillende technieken die wordt gegeven door mensen die geschoold zijn in de psychologie. Therapeutische fotografie is fotografie die gebruikt wordt om mensen te laten nadenken en inzichten te geven. Hier is de fotograaf of begeleider niet per se een psycholoog. Ik denk wel dat fotografie therapeutisch kan zijn. Of beter geformuleerd: ‘helend’ of ‘perspectief verruimend’. Van een goed portret krijg je zelfvertrouwen. Fotografie is trouwens een belangrijke manier om de wereld te ervaren en om herinneringen vast te leggen voor de toekomst.”

Ik lees op je website: “Kwetsbare groepen hebben baat bij de draaglijke lichtheid van de fotografie.” Kan je dit verduidelijken?

“Ik vind dit een mooie woordspeling met een knipoog naar Milan Kundera. Fotografie is een heel toegankelijk medium. Fotografie is vanzelfsprekend. Het is niet zo beladen als bijvoorbeeld poëzie of andere kunsten. Ik herinner mij de slogan in de beginjaren van de Kodak camera: ‘You press the button, we do the rest’. Wat niet wegneemt dat het een hele kunst is om een perfecte foto te maken.”

“Ik ben sterk geïnspireerd door de Braziliaanse pedagoog Paulo Freire die in zijn ‘Pedagogie van de onderdrukten’ (1970) methodes ontwikkelde om de zwakken politiek bewust te maken en hen een stem te geven”

En waarom hebben kwetsbare groepen er baat bij?

“Ik refereer hier naar *Photovoices*. Dat is een methode die eveneens is gebaseerd op het gedachtengoed van Paulo Freire. Foto’s en verhalen van kwetsbare groepen worden gebruikt om andere inzichten te verzamelen dan de mainstream inzichten. De kennis die verzameld is in hun foto’s en verhalen wordt doorgegeven aan beleidsmakers of andere mensen die het voor het zeggen hebben. De ‘draaglijke lichtheid’ ervan is dat de participanten zich amuseren door foto’s te nemen, dat ze bijleren en op een speelse manier kennis vergaren die bruikbaar is voor zichzelf en de buitenwereld.”

Je bent Master in Gender en Diversiteit. Kan je dit gebruiken in je fotowerk?

“Na mijn fotografieopleiding ben ik nog Cultuurwetenschappen gaan studeren met een specialisatie in Visuele Cultuur. Dit jaar ben ik afgestudeerd als Master in Gender en Diversiteit. Al deze opleidingen geven me meer inhoud en inzicht in verschillende disciplines, en daardoor meer inhoud en body aan mijn fotowerk. Alles stroomt in elkaar. Ik zie het als één geheel die mijn eigenheid als fotograaf vormt. Zoals ik eerder zei: ik denk niet in hokjes. En ik laat mij ook niet in een hokje steken.”

“Ik wil visuele verhalen vertellen over onderwerpen die in de schaduw van onze maatschappij blijven”

Op welk project ben het meest trots?

“Er zijn er verschillende, maar dat over de Joodse vrouw Charlotte Klipstein is wel bijzonder. Als puber vluchtte ze van Berlijn naar Gent en leefde er vier jaar ondergedoken. Ik ben met haar naar de plaatsen geweest waaraan ze herinneringen heeft. Ik heb haar verhaal in beeld gebracht en daarbij ook foto’s van haar familiealbum gebruikt. Deze beelden en verhalen heb ik geconfronteerd met verhalen van jonge vluchtelingen die in het asielcentrum van Eeklo verbleven. Ik heb hiermee geëxposeerd in de Kazerne Dossin.

Over mijn recente boek ‘LIJF-elijk ANDERS’ ben ik ook heel tevreden. Dat boek onderzoekt de seksualiteitsbeleving van vrouwen met een beperking. De portretten en zelfportretten zijn vergezeld van getuigenissen. De foto’s staan op zichzelf, maar de quotes geven meer context. Met dit boek wou ik dit taboe doorbreken en het onderwerp bespreekbaar maken.”

Welke toekomstplannen heb je nog?

“Ik vind het belangrijk dat ik consequent verder ga. Ik wil blijven visuele verhalen vertellen over onderwerpen die in de schaduw van onze maatschappij blijven. Momenteel zijn de expo’s over mijn project ‘LIJF-elijk ANDERS’ volop bezig. Een volgend project zou over BDSM gaan. Hierover bestaat ook nog steeds een taboe. Ik zou dit project linken met historisch fotomateriaal van een kleine organisatie die in de jaren 1990 actief was in Gent.”

Charlotte Klipstein (1925–2021) immigreerde net voor WO II naar België. Om aan deportatie naar Auschwitz te ontsnappen moest zij verschillende keren onderduiken. Haar verhaal, van toen ze als klein meisje vanop het balkon van hun appartement in Berlijn getuige was van de opkomst van het nazisme tot de vluchtoorden in Vlaanderen, wordt gevisualiseerd met foto's uit haar familiealbum, recente foto's en interviews. (Beeld uit het fotoproject **EXODUS**. Het project wordt tentoongesteld in het Fort van Breendonk vanaf 8 mei 2023.)

26

Wil je ooit op pensioen als fotografe?

“Nee hoor, ik fotografeer tot mijn laatste snik. Dit is mijn leven, mijn identiteit, wie ik ben.”

We worden overspoeld door beelden, bijvoorbeeld op sociale media. Iedereen neemt tegenwoordig foto's. Wordt het daardoor niet moeilijker voor fotografen om nog aan bod te komen?

“Ik zie dit niet als een bedreiging. Een goed beeld overstijgt de snapshots.”

Ik zeg altijd: het is niet omdat iedereen een stylo kan kopen dat iedereen schrijver wordt.

“Inderdaad, mooi gezegd!”

Hartelijk dank voor dit interview en succes met al je toekomstige projecten!

Hendrik Braet

Grote Prijs Sociale Fotografie

**5^e GROTE
PRIJS SOCIALE
FOTOGRAFIE**

Waarom een Grote Prijs Sociale Fotografie?

Voor fotografen met een sociale inborst, die werken rond maatschappelijke thema's, zijn er helemaal niet zo veel toonkansen in Vlaanderen. De thema's van andere fotowedstrijden zijn maar zelden 'sociaal' en zijn vaak gericht naar 'one shot'. Een volledige reeks foto's binnen hetzelfde onderwerp tonen is niet dikwijls mogelijk. Studenten fotografie moeten bovendien veel geld investeren om hun fotoreeks voor hun eindjurering af te werken zonder dat er achteraf nog veel met die foto's gebeurt.

Vijf jaar geleden kreeg Linx+ de kans om een prachtzaal in Ons Huis op de Gentse Vrijdagmarkt gedurende de drukbezochte Gentse Feesten te gebruiken als exporuimte. Dat gaf meteen de mogelijkheid om uit te pakken met de eerste laureaten van de Grote Prijs Sociale Fotografie. We zagen de voorbije jaren het deelnemersaantal gestaag groeien. Waar we startten met 30 deelnemers kennen we nu ruim een verdubbeling. De wedstrijd wordt meer bekend bij het publiek. Dit merken we ook aan ons bezoekersaantal tijdens de Gentse Feesten: dit jaar bezochten 360 mensen de expo. Sommigen van de laureaten volgen we nog via sociale media en de pers en we zien dat verschillende onder hen op een mooie manier verder bouwen aan hun fotocarrière.

Het concept van de wedstrijd was van meet af aan duidelijk. Deelnemers worden uitgenodigd om een coherente reeks van tien beelden door te sturen, vergezeld van hun CV en motivatie. Een professionele jury, bestaande uit beroepsfotografen met voeling met sociale fotografie, kiest in overleg zeven laureaten, onder wie één hoofdwinnaar.

De jury bestond de voorbije jaren onder meer uit Geert Stadeus, Bas Bogaerts, Hilde Braet, Freya Maes en Jo Schelstraete. Geert Stadeus, de hoofdredacteur van Snoecks, was van bij het begin een grote trekker van de wedstrijd en publiceerde enkele van de laureaten in zijn Snoecks jaarboeken. Hij kende ook telkens een 'prijs van Snoecks' toe. Zijn overlijden eind 2021 was voor een ons een grote shock en een groot gemis voor deze wedstrijd.

Van bij het begin hanteerden we een ruime maar toch erg duidelijke definitie: we zoeken fotowerk, zowel reportage als conceptueel. We zoeken fotograaf-antropologen die een onderzoek doen naar alle mogelijke gedragingen, samenlevingsvormen, expressies, subculturen binnen onze samenleving, maar ook in andere samenlevingen. Want we zijn er van overtuigd dat wat mensen verbindt sterker is dan wat mensen uit elkaar drijft.

Het belangrijkste woord hierbij is 'onderzoek'. We zoeken dus telkens fotografen die zich in hun onderwerp vastbijten, het van verschillende kanten bekijken en het ons op een verhelderende manier tonen.

De juryleden van de Grote Prijs Sociale Fotografie 2022: Jo Schelstraete, Freya Maes, Hilde Braet en Bas Bogaerts.
Foto's: Hendrik Braet en Jo Schelstraete

Prijsuitreiking van de Grote Prijs Sociale Fotografie op 14 juli 2022 in Ons Huis in Gent.
Ontdek alle zeven laureaten en het verhaal achter hun fotoreeks samen met de winnaars van de eerste vier edities op de volgende bladzijden.

Karel Saelaert kon zelf niet aanwezig zijn op onze prijsuitreiking omdat hij een expo moest openen op een fotofestival in Sicilië. Zijn vader kwam de honneurs waarnemen. Links naast hem staat Anja Hellebaut, de mentor van Karel Saelaert.

Elke Pannier

Bert De Busschere

Christophe De Muynck

Kayin Luys

De tentoonstelling

Winnaar GPSF 2021 Bart Moeyaert Hij portretteerde zijn tante die in 2020 noodgedwongen werd opgenomen in een woonzorgcentrum. De jury vond het verbazend welk een universum werd geschapen op zo'n kleine ruimte. Bart gebruikt zeer originele standpunten zonder voyeuristisch te willen zijn en heeft een scherp oog voor detail.

32

Winnaar GPSF 2020 Karel Saelaert Karel nam coronaproof foto's van huishoudelijke taferelen vanachter het raam. Soms ging hij op afspraak, maar vaak belde hij gewoon aan. De intimiteit is tastbaar door de ongedwongen sfeer van de huiselijke taferelen ondanks de fysieke scheiding. Maar Karel zorgt er wonderwel voor om geen voyeur te zijn, maar eerder een warme betrokken toeschouwer.

Winnaar GPSF 2019 Eva Faché Haar beelden zijn gemaakt tijdens een rondreis van een half jaar in het noorden van Noorwegen en Finland waar ze dicht bij de natuur leefde. Op zeer geïsoleerde plaatsen wist ze er binnen te dringen in de intieme wereld van het Sami-volk.

Winnaar GPSF 2018 Alix Jacops Met haar indrukwekkende reeks 'Are You Faking, Mr. Smith' toont Alix de geënceneerde wereld van de porno-industrie zonder de expliciete acties te tonen. Het resultaat is een bevreemdende wereld die niet te categoriseren is.

Karel Saelaert / winnaar GPSF 2022

Zonder titel

“In Kaapstad (Zuid-Afrika) komen veel kinderen en jongeren alleen op straat terecht. Ze vluchten weg van onleefbare thuissituaties zoals misbruik, alcohol en geweld. Al snel komen ze terecht in een ruwe wereld waarin bedelen of stelen de enige manier van overleven is. Om hun overlevingskansen te vergroten, moeten ze zich aansluiten bij andere jongeren in dezelfde situatie. Straatbendes ontstaan.

Ik raakte bevriend met een groepje jongens die in de buurt van Church street een slaapplek zochten. Na een avondlijke autorit op Lion's Head, waar we genoten van de skyline van Kaapstad en wat hiphop muziek, zette ik hen terug af in de stad. De volgende dag bleek er ruzie te zijn ontstaan tussen twee meerijders. De nacht eindigde met een moord.

Ik raakte gefascineerd door hun levensstijl en nam me voor om de jongens af en toe mee te nemen, weg uit hun stressvolle leven. Soms gingen we naar het strand, soms wandelden we in de natuur rond Kaapstad.

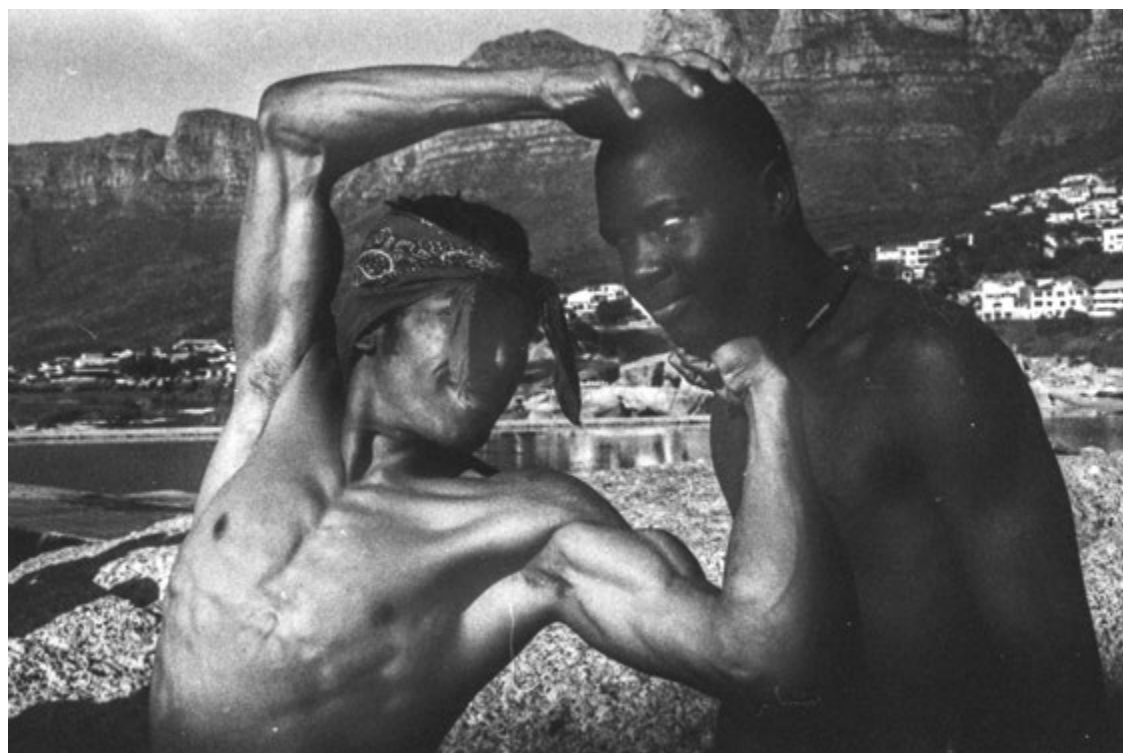
Deze reeks foto's zijn in de stad en op enkele van deze uitstappen genomen.”

Karel Saelaert

“Er gebeuren continu toevallige gebeurtenissen. Je moet er alleen klaar voor zijn om ze te ontvangen.”

Foto's: Hendrik Braet / Linx+

“Ik neem een situatie in me op tot ik de magie voel”

Karel Saelaert won dit jaar de Grote Prijs Sociale Fotografie met een reeks over Zuid-Afrikaanse straatkinderen. De jury vond het een zeer pakkende reeks waarbij Karel zeer dicht bij zijn onderwerp was gekomen en uitblonk in rauwe directheid. We hadden een gesprek met deze boeiende en inspirerende fotograaf.

Welk soort fotograaf ben jij, Karel?

“Ik ben een documentaire- en reportagefotograaf. Ik probeer heel scherp te observeren en snel te reageren. Ik laat de situatie bijna altijd zoals ze is en neem een uitsnede uit de realiteit na deze volledig te absorberen.”

Waarom fotografeer je?

“Ik heb een ongelooflijke liefde voor mooie foto's. Ik heb dit per toeval ontdekt tijdens mijn laatste jaar humaniora in de Rode Lijvekens, het Secundair Kunstinstituut Gent. Ik wist niet welke richting te kiezen en koos dan maar voor fotografie. Ik geraakte sterk onder de indruk van de grote documentairefotografen, zoals Henri Cartier-Bresson, Sebastião Salgado en William Klein. Ook door Carl De Keyser ben ik sterk beïnvloed. Wat een straffe fotograaf is dat! Ik heb het werk van die mensen in mij opgenomen en het heeft me enorm beïnvloed. Dit waren ook mensen die problemen aankaartten. Die fotografie als wapen gebruikten en via fotografie de wereld wat beter probeerden te maken.”

Wil jij dat ook?

“Ik weet het niet. In het begin wel. Ik wil vooral dingen vertellen.”

Heb je naast de Rode Lijvekens nog een opleiding fotografie gevolgd?

“Jazeker, ik heb ook een jaar fotografie gevolgd in Zuid-Afrika. Dat was een zeer technische opleiding, maar daar heb ik een zeer sterke bagage gekregen. Daar heb ik de stiel geleerd. Ik volgde ook avondlessen deeltijds kunstonderwijs.”

Is het je ambitie om professioneel fotograaf te worden?

“Ik denk daar meer en meer aan. Nu werk ik in de bouw en ben daarnaast af en toe met fotografie bezig. Maar de balans is meer en meer aan het overslaan naar de fotografie. Maar ik wil vooral mijn eigen fotowerk blijven maken. Ik verdien liever mijn geld met iets anders dan dat ik op mijn eigen fotowerk zou moeten inbinden. Ik wil ook niet voortdurend fotograferen.”

Bereid je je voor als je foto's gaat nemen? Maak je dat je scherp staat?

“Ik bereid me meestal niet voor. Ik probeer vooral op interessante plaatsen aanwezig te zijn. Ik neem een situatie in me op tot ik de magie voel. Ik kom dan in een andere mindset en neem foto's.”

Dus je hebt vaak je camera bij?

“Nee, bijna nooit. Ik heb nog veel werk van vroeger staan waarmee ik iets wil doen. Ik ben bijna nog nooit naar buiten gekomen met mijn werk. Maar nu komt de interesse wel op gang, onlangs had ik voor het eerst een expo in het buitenland.”

“Ik heb een ongelooflijke liefde voor mooie foto's”

Fotografie is een dure passie!

“Inderdaad. Ik moet momenteel genoeg ander werk doen om mij fotografie te kunnen permitteren. Maar ik ben er zo graag mee bezig.”

In het vijfjarig bestaan van de Grote Prijs Sociale Fotografie won je twee keer deze wedstrijd. De eerste keer in het coronajaar 2020 met een lockdown-reeks. Heb je nog iets met die reeks gedaan?

“Die reeks heb ik inderdaad gemaakt tijdens de lockdown. Ik heb daarvan een kleine publicatie gemaakt op 100 exemplaren met telkens 40 prints. Ik fotografeerde mensen door het raam in hun huishoudelijk tafereel. Soms maakte ik een afspraak, maar heel vaak klopte ik gewoon aan. Deze reeks heeft op verschillende plaatsen tentoon gestaan, maar gelukkig is de interesse erin wat overgewaaid.”

Je wint snel het vertrouwen van mensen, niet?

“Inderdaad. Ik word makkelijk aanvaard. Ik spreek makkelijk mensen aan en win hun vertrouwen. Dat is één van mijn kwaliteiten als fotograaf.”

“Ik moet momenteel genoeg ander werk doen om mij fotografie te kunnen permitteren. Maar ik ben er zo graag mee bezig”

Een kwaliteit die je ook wel kon gebruiken voor je reeks over de straatbende in Zuid-Afrika waar je dit jaar de Grote Prijs mee won. Ik kan me voorstellen dat het niet zo evident was om deze jongeren hun vertrouwen te winnen?

“Ik ben er als vanzelf ingerold. Men had me gewaarschuwd om niet zomaar in Kaapstad met een camera rond te lopen. Ik leerde twee mensen kennen die voetbalwedstrijdjes organiseren voor straatkinderen. Ik ging mee voetballen met die jongeren en kon dan een paar foto's nemen. Ik had daar een auto en ging die avond met zes jongeren wat cruisen met een hiphopcassetje en wat pintjes. Ik reed net buiten de stad op een heuvel waar ze de skyline van Kaapstad konden zien. We hadden een prachtavond, maar de dag erna kreeg ik een koude douche. Iemand die bij mij in de auto zat, had die nacht iemand anders die ook in de auto zat, vermoord vanwege een oude vete. Ik heb hem nog bezocht in de gevangenis, maar nu al lang niets meer van hem gehoord. Maar ik ben blijven optrekken met die jongeren en nam heel af en toe foto's. Het werden vrienden.”

Je had te doen met die jongeren?

“Ja, en we hebben toen ook nog een dossier aangelegd over mishandeling van die jongeren door de politie. Dat dossier hebben we toen overgemaakt aan de nieuwe commissaris. Er zijn toen ontslagen gevallen binnen de politie. Na een modellenbureau voor daklozen en een voedselbedeling heb ik ook nog een nachtpatrouille georganiseerd waarbij we jongeren hielpen die gewond waren geraakt, want de hulpdiensten wilden vaak niet tot bij hen komen. Ik heb dat niet lang gedaan, want het was niet zo goed georganiseerd en ik had geen minuut rust. De jongeren belden mij te pas en te onpas in het midden van de nacht. Ik doe te vaak dingen spontaan zonder er al te veel over na te denken.”

“Mijn werk is nooit gepolijst. Ik wil de situatie niet mooier maken dan ze is”

Wat me opviel aan de prints die je deze zomer op de expo van de Grote Prijs presenteerde, is dat ze onafgewerkt en ruw waren. Ze waren niet mooi gepresenteerd in kadertjes en er was ook stof op de prints te zien.

“Mijn werk is nooit gepolijst. Ik wil de situatie niet mooier maken dan ze is. Ik wil dat mensen de echtheid ervaren. Dat stof is er op gekomen doordat de negatieven jarenlang in dozen zaten. Het is er toevallig op gekomen en ik laat het zo.”

Dit doet me denken aan de bekende Amerikaanse fotografe Sally Mann die haar negatieven ontwikkelde in de koffer van haar auto. Zo stond ze ooit in een bocht langs een stoffige weg. Er passeerde een auto waardoor er een stofwolk in haar auto terechtkwam. Ze vond dit achteraf een meerwaarde voor haar beelden.

“Ja inderdaad, ik laat ook het toeval een grote rol spelen. Zo heb ik eens in Kaapstad bij de opening van het nieuwe voetbalstadion Ajax Kaapstad allerlei Zuid-Afrikaanse prominenten gefotografeerd. Daarna heb ik de film teruggespoeld en de dag erna op dezelfde film straatkinderen gefotografeerd. Het resultaat was soms verbluffend: hoe de twee beelden in elkaar overgaan...”

Is het niet zo dat hoe meer je ervaren wordt als fotograaf, hoe meer het toeval je een handje helpt? Ik kom als straatfotograaf vaak tegen dat ik een situatie fotografeer en er toevallig iets gebeurt net op het moment dat ik afdruk, wat mijn beeld tot een hoger niveau tilt.

“Ik denk dat je door ervaring meer controle krijgt over de situatie. Dat je klaar staat en je materiaal ook door en door kent. En er gebeuren continu toevallige gebeurtenissen. Je moet er alleen klaar voor zijn om ze te ontvangen.”

Welke nabije toekomstplannen heb je?

“Ik wil een boek uitgeven over Zuid-Afrika waarvan het stuk waarmee ik de Grote Prijs won slechts een onderdeel is. Daarnaast wil ik een boek uitgeven over een vriend die volledig verlamd is en waar ik 15 jaar persoonlijk assistent van was en grote reizen mee ondernam.”

Bedankt Karel voor dit vree wijs interview. We wensen je alle succes en mooie toevalligheden toe!

Hendrik Braet

44

Een oude dame bidt voor haar computerscherm in de duisternis van haar flat.

Aurélien Goubau

Znamya – Verbonden onder het noorderlicht

“Het groene licht van een noorderlicht omhult het bos en probeert te voorkomen dat de donkere nacht het omliggende terrein verduistert. Liggend op een luchtbed kussen Katia en Nastia. Ze lijken zo verlaten, zo verliefd en zo vol dat men bijna de hardheid van de buitenwereld en haar gebreken vergeet. Een oude dame bidt voor haar computerscherm in de duisternis van haar flat. Al deze mensen lijken hun eigen leven te leiden, allen lijken verbonden onder het noorderlicht.

Aangetrokken door de poolnacht trok ik naar Noord-Rusland, waar de zon een deel van het jaar verdwijnt. Ongeacht de huidige geopolitieke inzet vertrok ik zonder angst of precies doel. Ik liet me leiden door ontmoetingen, op zoek naar personages en verhalen. Ik ging op zoek naar dromen in het hart van Rusland. Ik wilde de nacht beleven, er helemaal in doordringen en me eraan overgeven met de personages die in de duisternis leven.

De duisternis van de poolnacht duidt niet op een tijd of een periode, maar op een stemming. Schijnbaar stil en leeg van alle licht en kleur strekt de nacht zich uit tussen de huizen in de verte. De mensen die in de noordelijke duisternis wonen, lijken gebonden aan de nacht. Iedereen lijkt te lijden onder zijn eigen leven. Toch blijken ze allemaal op een mysterieuze wijze gebonden aan elkaar.

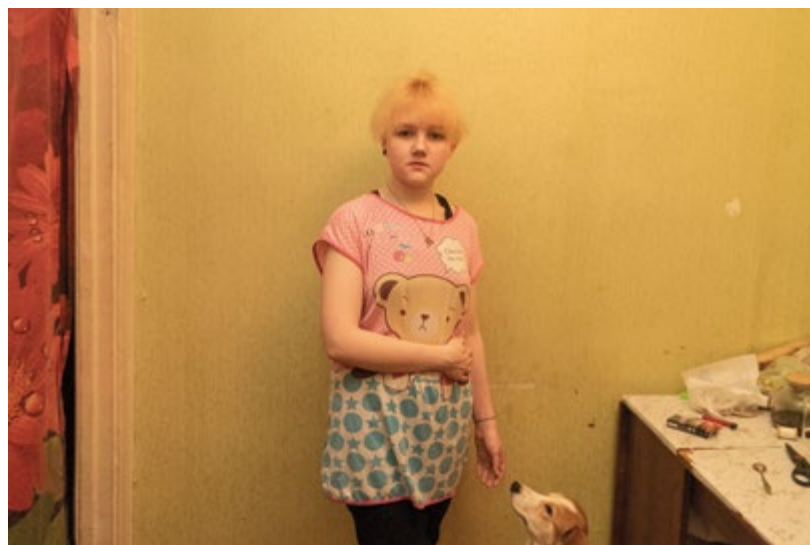
Het is in de nacht dat licht zich openbaart. Het is in de nacht dat de verbondenheid van de mensen wordt onthuld.

De titel Znamya verwijst naar een satelliet die Russische wetenschappers in de jaren 1990 bouwden. Het doel van deze satelliet was de poolnacht te verlichten en licht te brengen aan de mensen die daar toen leefden.”

Het is in de nacht dat licht zich openbaart. Het is in de nacht dat de verbondenheid van de mensen wordt onthuld.

46

Aurélien Goubau

Bert De Busschere

Strandjutters

“De reeks ‘Strandjutters’ is een reportage die de karakteristieken van de strandganger in kaart brengt. De strandjutter is een persoon die gezien wil worden. Opvallende kledij, vaak met zwembroek en hemd in eenzelfde kleur, hoort bij zijn klederdracht. De strandjutter kenmerkt zich daarnaast door een gebronszeerd lichaam. Het liefst van al met een ijsje in de hand, of gewoon genietend van de siësta in de zon. Vaak is de strandjutter vergezeld van het kenmerkende hondje.

Hij zoekt niet enkel rust op, maar maakt ook tijd voor sport en amusement, zoals strandvoetbal, beachvolleybal of een ritje met de billenkar. Kortom, de in het zweet onthaastende strandjutter houdt van grenzeloos genieten, een combinatie van dolce far niente en ravotten met vrienden en familie.

Waarom de keuze voor dit werk? De Belgische kust herbergt een uniek samenspel van karaktervolle persoonlijkheden met specifieke gedragingen. Alsof er een gedragscode bestaat voor de vakantieganger die elke zomer zijn heil zoekt in badplaatsen waar een grote hoeveelheid zon, zand en zeewater te vinden is. Een ding is zeker: er is voor elke strandjutter wat wils. De culinaire geneugten in combinatie met het luieren en de vele creatieve mogelijkheden aan sport en spel zijn een magneet voor iedereen die van het strandleven houdt.

Strandjutten is heerlijk escapisme. Weg van de dagelijkse stress, verplichtingen en beslommeringen.”

De strandjutter is een persoon die gezien wil worden. Opvallende kledij, vaak met zwembroek en hemd in eenzelfde kleur, hoort bij zijn klederdracht.

56

Christophe De Muynck

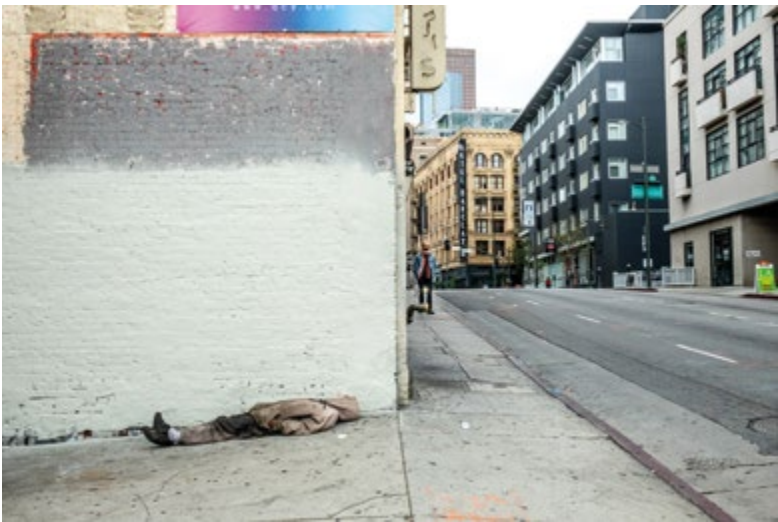
Skid Row

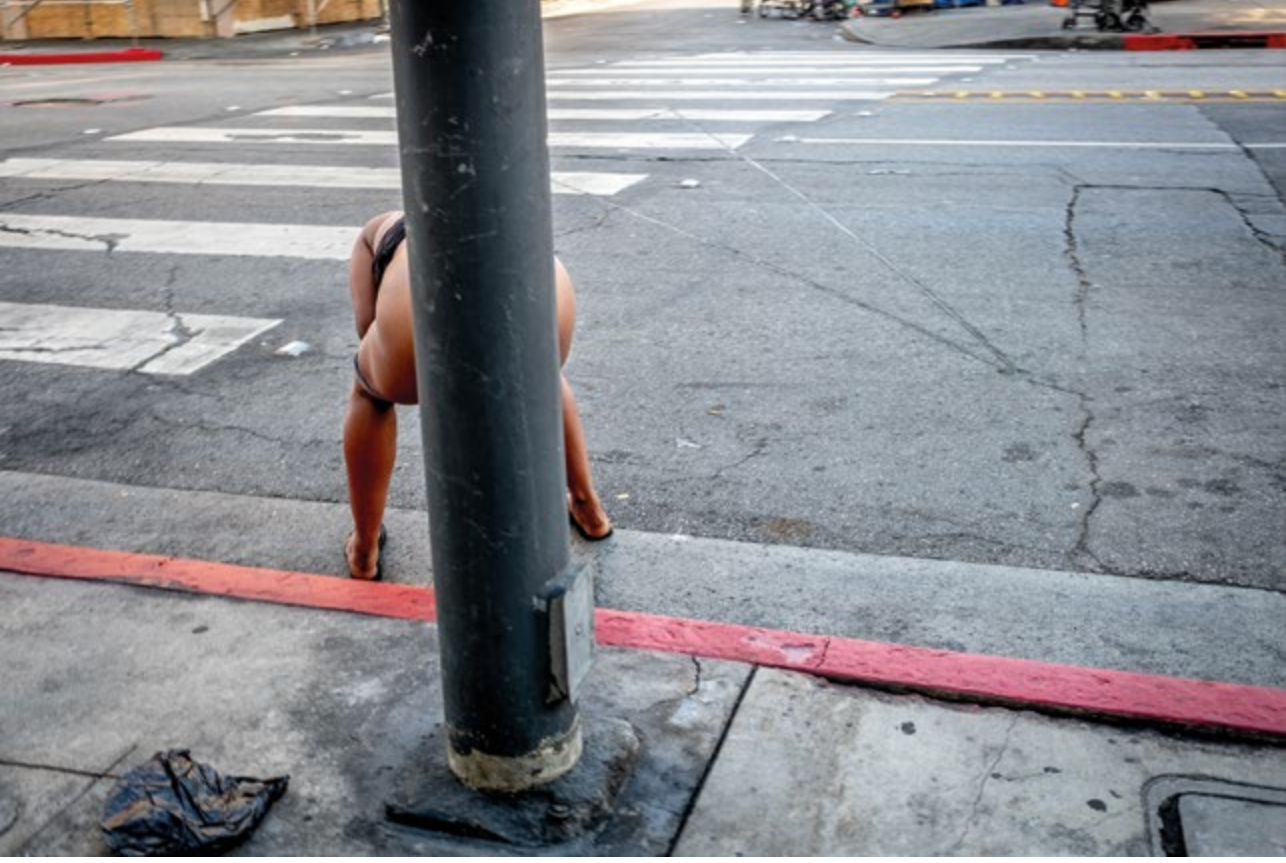
“Skid Row is een wijk in downtown Los Angeles die zich uitstrekt over een 50-tal blokken. Het is een van de dichtst bevolkte wijken waar daklozen naartoe gaan als ‘last resort’, maar ook letterlijk gedumpt worden door lokale instanties. Vooral mensen zonder papieren of zonder ziekteverzekering, maar ook veel voortvluchtigen en slachtoffers van huiselijk geweld zoeken er hun toevlucht.

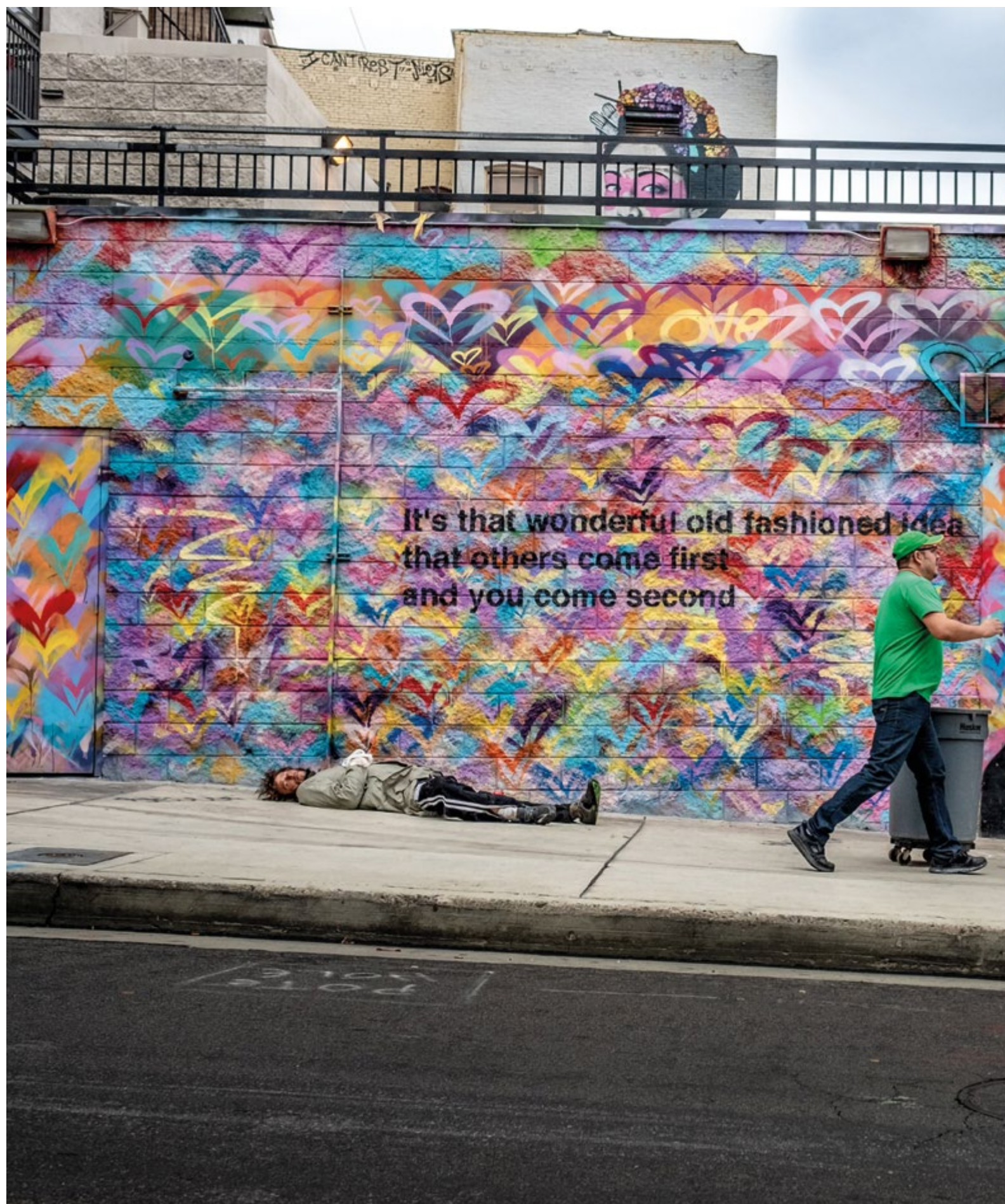
Voor sommigen is het ‘temporary’, een tijdelijke stop op zoek naar iets beters, maar velen vervallen in de criminaliteit of verdwijnen gewoon, voorgoed. Niet verbazend dat de City Of Stars, palmbomen en beach boys een donker kantje heeft waar weinig of niet over gesproken wordt. Er zijn initiatieven zoals de Midnight Mission en andere plekken waar je nog enige menselijkheid voelt, maar uiteindelijk is het elk voor zich en loopt de lokale bevolking een blokje om.

Gedurende drie maanden liep ik rond in Skid Row, eerst langs de buitenste blokken en dan dag bij dag wat dieper in de arena, gewapend met Europese sigaretten om het gesprek aan te gaan en te luisteren, maar vooral om te begrijpen.”

Elke Pannier

Bordering upon

“Deze beelden maakte ik voor mijn masterproject voor de masteropleiding fotografie aan het KASK in Gent. Alle beelden zijn gemaakt in het grensgebied van de zogenaamde Bijbelgordel of Biblebelt in Nederland. Deze strook kenmerkt zich door een groot aantal protestants gereformeerde inwoners en wordt vaak door de media afgeschilderd als een conservatief gebied, waar de tijd is blijven stilstaan en de inwoners een curiositeit vormen. Maar is dit beeld correct, of wordt de Bijbelgordel gestigmatiseerd door de Nederlandse media en publieke opinie? Het geheel kadert op lokaal niveau binnen het groeiende en polariserende wij-zij denken.

Met koersfiets en camera trek ik naar deze grensstreek en via ontmoetingen en landschapsbeelden tracht ik een antwoord te vinden op de vraag of de Bijbelgordel bestaat, hetzij toch eerder een sociologisch verzinsel is, terwijl ik blijf uitkijken naar een mogelijke grens.

De mens staat centraal in al mijn fotografisch werk. Ik geloof dat er meer is wat ons verbindt dan wat ons scheidt. Dit is ook de essentie van mijn project, dat een poging vormt het wij-zij denken te overstijgen.”

Met koersfiets en camera trek ik naar deze grensstreek en via ontmoetingen en landschapsbeelden tracht ik een antwoord te vinden op de vraag of de Bijbelgordel bestaat, hetzij toch eerder een sociologisch verzinsel is, terwijl ik blijf uitkijken naar een mogelijke grens.

Erica Rottiers

EE Street

“De grote stad waar ik lang heb gewoond, wordt in beeld gebracht op het moment dat ik er stilaan uit verdwijn. In mijn beelden toon ik een zekere melancholie, waarin ik zoekende ben naar een verbinding, een gevoel, want ik laat iets achter, en realiseer me dat de stad op mij niet heeft gewacht, ze is ongrijpbaar geworden.

Wanneer EE-Street ontwaakt, dan schets ik een reis door de stad, met ontluikende momenten, een dynamiek van mensen, fracties, vage ontmoetingen, vluchtigheid, waarin ikzelf verzink. Het gaat allemaal zo snel. Zo realiseer ik me dat ik graag was opgegroeid in een dorp, waar het landschap me als jongeling gaandeweg vertrouwd bleef, bekend en onaangeroerd. Een thuishaven waarin de jaren en herinneringen gedijen, het buurtcafé. De avond, het schemert en het rolluik valt.

Ik heb het over zekerheden uit mijn jeugd, want ik ben veel verhuisd, telkens losgerukt van een plaats, om opnieuw te starten. Het vraagt tijd om los te laten en je opnieuw aan te passen aan het nieuwe.

EE-Street vertaalt beeldend wat er door me heen gaat.

Het beeld gaat vooraf aan mijn gevoel.

Stilte in mijn hoofd.

Gezeten op een bankje ga ik nu stilaan naar huis.”

De avond,
het schemert,
het rolluik valt.

72

Het antwoord door de stad is een reis. Ontluikende momenten met een dynamiek van mensen waarin ik verzink. Fracties, vage ontmoetingen en vluchtigheid.

73 Erica Rottiers

Grote Prijs Sociale Fotografie

Kayin Luys

Don't Trust Pretty Girls

“In mijn reeks ნუ ენდობი ლამაზ გოგოს (Don't Trust Pretty Girls) ga ik op zoek naar mijn plek binnen mijn Georgische schoonfamilie. De titel refereert naar de tattoo op de arm van mijn vriendin haar grootvader. In mijn zoektocht stuitte ik onder meer op intimiteit, maar ook op afstandelijkheid. De camera is een manier om die afstand te overbruggen en om volledig op dezelfde lijn te komen met mijn nieuwe familie. Het geeft me een reden om samen tijd te spenderen, om ze mee op pad te nemen, om het land te bezoeken en om samen aan tafel te keuvelen over wat het betekent om als Georgiër in een ander land te leven. Zo wordt een handdruk bij aankomst plots een knuffel.

Het is een project dat ik sinds enkele maanden gestart ben en dat de komende jaren nog verder zal uitgewerkt worden met om de zoveel tijd een nieuwe fase. Momenteel zit ik in de documentatiefase. Wat houdt de Georgische cultuur in, hoe verschilt die cultuur van mijn leefwereld, maar vooral: wat verbindt me met deze cultuur? Door de taal te leren zet ik de eerste stappen om over te schakelen van documentatie naar integratie.

Mijn project liet me realiseren dat ik al onvoorwaardelijk deel ben van mijn schoonfamilie. Dat ze van me houden, ook al spreken we niet dezelfde taal. Dat ze trots op me zijn, ook al begrijpen ze misschien niet altijd even goed wat ik nu precies doe. Dezelfde liefde voel ik voor hen, en daarom ben ik dit project gestart.”

Wat houdt de Georgische cultuur in, hoe verschilt het van mijn leefwereld, maar vooral wat verbindt me met deze cultuur?

Carl De Keyzer

“Al snel vond ik waar ik echt mee bezig wou zijn: machtssystemen, koloniale systemen, religie en de visuele kant van propaganda. Dus vaak systemen die gebaseerd zijn op leugens.”

Foto: Hendrik Braet / Linx+

“Ik vind fotografie het mooiste wat er is”

Carl De Keyzer is een van de strafste fotografen van ons land. Al 40 jaar reist hij voor het fotoagentschap Magnum de wereld rond. Vluchtige foto's zijn niet aan hem besteed. In zijn reportages bijt hij zich voor lange tijd in zijn onderwerp vast. We werden gastvrij uitgenodigd bij hem thuis in het groene Melle aan de rand van Gent om te praten over wat hem drijft als fotograaf.

Als welk soort fotograaf omschrijf je jezelf, Carl?

“Ik ben een documentairefotograaf met af en toe een voet in de kunstfotografie. Ik vind fotografie het mooiste wat er is: dit is de enige kunstvorm die de realiteit zo direct als onderwerp heeft. Als fotograaf kan je de werkelijkheid wat naar je hand zetten. Geen enkele andere kunstvorm doet dit in feite ook.”

Je bent al een tijdje bezig. Hoe kijk je daar op terug? Welk doel wou je met je fotografie bereiken?

“Mijn doel was altijd ultieme vrijheid bereiken en staan waar ik wilde. Ik wou onafhankelijk zijn van wie dan ook. Al is lid zijn van Magnum ook een zeker afhankelijkheid. Ik wou niet vastzitten in een job. Ik heb vrij veel van mijn dromen gerealiseerd.”

Wou je de wereld beter maken met je fotografie?

“Nee. Engagement was wel altijd belangrijk. Puur esthetisch werken interesseert mij minder. Ik heb mijn onderwerpen steeds kritisch benaderd en tegelijk wou ik mooie foto's nemen.”

Heb je je projecten steeds zelf bedacht of waren dit soms opdrachten?

“Mijn projecten waren steeds eigen initiatieven, behalve Europa rond Keizer Karel. Die opdracht kreeg ik voor het Keizer Karel-Jaar in 2000, maar de invulling was volledig vrij. Ook rond Wereldoorlog I heb ik een opdracht gekregen van de stad Brugge.”

Zelf verzinnen betekent ook zelf bekostigen?

“Inderdaad. Veel mensen denken dat als je bij Magnum werkt, je kosten betaald worden. Helaas is dit niet zo. Ik betaal alles zelf. Eenmaal thuis speel ik de beelden door aan Magnum die ze dan proberen te verkopen. Daarvoor vragen ze een commissie van minstens 30%, maar vaker van 50%.

In het begin bij Magnum ging de verspreiding zeer goed. Als ik terugkwam van een fotoexpeditie lagen mijn foto's snel op 200 redacties overal ter wereld. De kans was toen heel groot dat in 15 tot 20 landen die reportage gepubliceerd werd in grote kranten en tijdschriften. Die gouden tijden zijn helaas voorbij. Mijn werk over religie in de VS –

‘God Inc. I’ – is in 35 landen verspreid geraakt. ‘God Inc. II’ slechts in één land. In de beginjaren waren de bedragen die redacties betaalden voor een reportage ook veel groter. Nu is het als fotograaf moeilijker om uit de kosten te geraken bij buitenlandse reizen. Maar ik heb nooit beelden gemaakt met in het achterhoofd of ze wel verkoopbaar zijn. Ik nam nooit bewust commerciële beelden.”

Toch aanvaardde je ook commerciële opdrachten. Ik herinner me dat veel foto's die langs de autostrades staan om de gemeente of stad aan te duiden waar je langsrijdt van jouw hand zijn.

“Inderdaad. Zoals ik zei zijn eigen projecten de laatste jaren niet meer lucratief en zijn commerciële opdrachten nodig als aanvulling, want dat betaalt vrij goed. Zo kan ik verder blijven werken aan mijn dromen.

Aan die borden langs de autostrades heb ik geen al te goede herinneringen. De stadsbesturen deden erg moeilijk over de selectie. Net dat jaar scheen de zon weinig, terwijl velen zonnige foto's wilden. Het onderwerp lag strikt vast. Het mochten geen foto's zijn met een hoek af. Ik stelde soms beelden voor die werden afgekeurd. Zo had ik in Koksijde een garnaalvisser gefotografeerd waarvan het hoofd van het paard gesneden was, maar dit kon niet. Op sommige plaatsen moest ik wel zes keer teruggaan tot het binnen de canon van een lokaal bestuur paste. Het waren in feite postkaarten die ik moest maken. Daarna kreeg ik ook zeer slechte reclame hierover in de pers, met als gevolg dat ik een tijdlang geen overheidsopdrachten meer kreeg.”

“Gewoon wat rondlopen in mijn omgeving en foto's nemen motiveert mij niet zo”

“Vorig jaar kon ik in volle coronacrisis wel een toffe opdracht voor Fedasil doen. Ik moest portretten maken in een tiental landen naar waar asielzoekers vrijwillig waren teruggekeerd. Dat was in die coronaperiode niet eenvoudig. Ik moest toen soms een recordaantal coronatesten op één dag ondergaan. Fedasil interviewde die mensen met vrij eenvoudige vragen, zoals hoe gaat het, waarom ben je teruggekeerd, wou je geen asiel? Ik moest dan telkens een portret van die mensen nemen. Tussendoor nam ik

wat straatfotografie op die plaatsen. De bedoeling was om hiervan een expo te maken in het BELvue Museum in Brussel, maar spijtig genoeg was daar toen geen budget meer voor. Misschien later...”

Heeft Covid je werk belemmerd?

“Nou en of! In februari 2020 was ik voor mijn project ‘God Inc. II’ in de Verenigde Staten aan het rondreizen. Voor dat boek bracht ik de invloed van de sociale media op religie in beeld. Ik had een programma uitgestippeld om drie maanden allerlei bijeenkomsten te fotograferen, maar toen sloeg corona toe en ging alles dicht en zat ik vast in de VS. Ik heb nog wel wat bijeenkomsten kunnen fotograferen, maar lang niet zoveel als ik van plan was. Daardoor vind ik dat dit werk beter zou geweest zijn mocht Covid er niet geweest zijn.

De expo van dit project had ik in november 2020 gepland in het Geeraard de Duivelsteen in Gent. Alle voorbereidingen waren klaar. Dit zou de perfecte periode geweest zijn, want toen waren er presidentsverkiezingen in de VS. Helaas kon de expo toen op het allerlaatste moment niet doorgaan, opnieuw door Covid, en werd ze uitgesteld naar december 2021.”

Heb je nog projecten op stapel staan?

“Ik weet het niet. Ik ben 40 jaar bezig. Ik ben bijna 65 jaar en ga dan op pensioen. Ik heb net een puppy en wil mij daar wat mee bezighouden (lacht). Ik was vroeger bijna nooit thuis. Ik maakte om de twee à drie jaar een boek. Na een jaar thuiszitten kreeg ik telkens weer zin om te vertrekken. Je legt je lat ook steeds hoger. Ik heb veel gerealiseerd van wat ik wou doen, ik kan niet meer zoveel nieuwe onderwerpen bedenken. Met mijn fotografie bracht ik altijd machtssystemen in beeld. Een tijdje geleden dacht ik om na 30 jaar terug een reportage te maken in Rusland, maar dat is nu ook niet echt mogelijk.”

Neem je tussen projecten door ook spontaan wat foto's?

“Nee, dat doe ik dus niet. Om eerlijk te zijn heb ik nog geen enkele foto genomen sinds dat project met Fedasil in 2021. Gewoon wat rondlopen in mijn omgeving en foto's nemen, motiveert mij niet zo. In het begin had ik geen rode draad en deed ik dat wel nog, maar al snel vond ik waar ik echt mee bezig wou zijn: machtssystemen, koloniale systemen, religie en de visuele kant van propaganda. Dus vaak systemen die gebaseerd zijn op leugens. Mensen zijn soms zo goedgelovig. De monumentaliteit van die systemen bracht ik in beeld.”

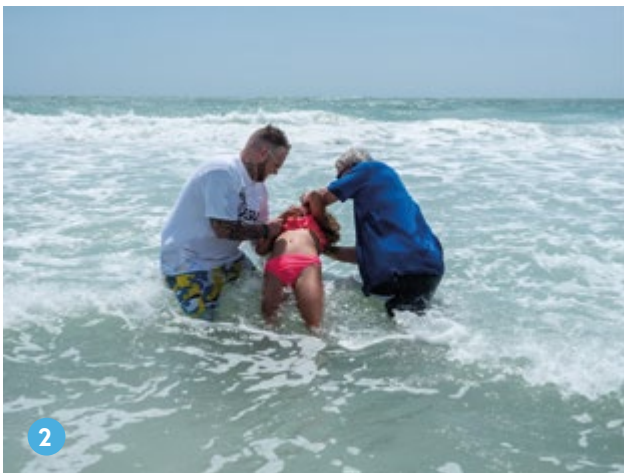

3

3

Je bracht vaak ontoegankelijke systemen in beeld, zoals je reeks over Siberische gevangenen. Hoe pakte je dat aan?

“In de praktijk was dit vaak heel eenvoudig. In Rusland was er op dat moment een machtsvacuüm en alles was meer toegankelijk. Het toeval speelde ook een belangrijke rol. Ik werd in 2000 door Magnum uitgenodigd om in Siberië aan lokale fotografen een workshop van tien dagen te geven. Niemand anders wou gaan en ik hield ook de boot af. Uiteindelijk ben ik onvoorbereid toch vertrokken.

We beslisten om gedurende tien dagen elke dag een ander onderwerp in beeld te brengen. Eén van de deelnemers kwam met het onderwerp strafkampen. Toen ik daar was, vielen mijn ogen open: Disney-achtige decors en schilderijen als achtergrond overal. Te mooi voor een fotograaf om waar te zijn. Er waren maar liefst 135 van die strafkampen in de wijde omgeving. Ik raakte geïnteresseerd en begon er meerdere te bezoeken. De toestemming verkregen we vrij eenvoudig. Wat ook hielp, was dat een lokale tv-zender toen besliste om maar liefst acht lange afleveringen over mijn werk uit te zenden in primetime. Ik werd een lokale bekendheid en herkend op straat, wat nog meer deuren opende. Ook wou men dat ik tentoonstellingen in die strafkampen organiseerde over het werk dat ik maakte. Ik spande toen een lange wasdraad tussen twee muren en hing daaraan de foto's op.”

Tussen je twee projecten over religie in de VS zit 30 jaar. Vind je de VS fanatieker geworden op gebied van geloof in die periode?

“Het fanatisme is minder geworden. 30 jaar geleden was 90% supergelovig, nu is dat gezakt naar 75%. Maar een kleine kern van de jeugd is wel heel gelovig en vinden dat ze de rest moeten bekeren. De algemene religiositeit is gebleven, maar de middelen waarover ze nu beschikken zijn veel groter. Ze zijn ook meer georganiseerd en gebruiken sterk de digitale middelen, waardoor hun bereik veel groter is. Ze zijn dus veel professioneler geworden. De sociale druk om mee te lopen is enorm groot, want als je even stilstaat bij wat die allemaal verkondigen, al dat *fake news*, dan moet je toch behoorlijk getikt zijn om dat allemaal te geloven. Er zijn zoveel variëteiten in de geloofsgroeperingen in de VS. En allemaal zijn ze zo verschillend.”

“Met mijn fotografie bracht ik altijd machtssystemen in beeld”

Een buitenbeentje in je œuvre is je werk ‘Moments Before The Flood’ uit 2012 over de klimaatzaak. Hoe ben je daar toe gekomen?

“Terug per toeval. Ik had een kleine opdracht waarbij ik de waterlopen rond Brugge moest fotograferen. Ik fotografeerde

ook aan de kust in Knokke en Zeebrugge. De zee heeft me nooit bijzonder geïnteresseerd. Ik zag het als iets voor het plezier. Maar toen kwam de film van Al Gore: *An Inconvenient Truth*. Ik dacht: als ik de zee nu eens in beeld breng als een dreiging, ook via wat manipulatie. In die zin paste het wel nog binnen mijn werk, want de natuur kan je zien als het ultieme machtsysteem. Doordat ik een college gaf aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten (KASK) in Gent, beschikte ik over een budget om een onderzoeksproject uit te voeren. En dus vertrok ik op reis langs de kusten van Europa.”

Je hebt lang geleden een fotogalerij gehad in Gent samen met onder andere Dirk Braeckman.

“Inderdaad: Galerij XYZ. We organiseerden heel frequent nieuwe expo's. In het begin met lokale artiesten, maar al snel met grote internationale namen. De prints verkochten niet goed, maar onze workshops waren wel heel erg in trek. In 1989 zijn we daarmee gestopt omdat ik teveel hooi op mijn vork nam: ik gaf full-time les en er was sprake van dat ik bij Magnum kon beginnen. Ook Dirk kreeg het te druk. Wel jammer, want er is nog steeds nood aan zo'n plaats. Ik heb nog plannen gehad in die richting, maar je kan niet alles doen.”

Legende

1 Zona. Gedurende de zomer van 2000 en 2001 en de winter van 2001-2002 verbleef Carl De Keyzer 6 à 7 maanden in Krasnojarsk, Rusland, waar hij een 50-tal gevangenkampen bezocht, waarvan de meeste voormalige goelags.

2 God, Inc. II. In 2019 en 2020 besluit Carl De Keyzer bepaalde plaatsen uit de eerste editie (God, Inc. I) opnieuw te bezoeken en voegt hij veel nieuwe locaties, trends en gebeurtenissen toe. Deze keer is het internet de bron van informatie. Voor God, Inc I vormden honderden verstuurde brieven en tonnen teruggestuurde Bijbels, brochures en VHS-cassettes de basis van het onderzoek en het reisplan.

3 Moments Before the Flood onderzoekt hoe Europa zich voorbereidt op een mogelijke dramatische stijging van de zeespiegel, en vraagt zich af in hoeverre onze inspanningen uiteindelijk zinloos zullen blijken. Zijn dijkversterkingen en zeeweringen de hedendaagse tegenhangers van de historische forten en verdedigingslinies? Deze serie legt grote nadruk op die latente spanning, op ons onvermogen om de realiteit van de dreiging en de effectiviteit van onze verdediging te bepalen.

Foto's: Carl De Keyzer / Magnum Photos

“Het probleem is vooral dat er geen beeldcultuur heerst”

Heb je tips voor beginnende documentairefotografen?

“Zoals ik eerder zei, is de gouden tijd gepasseerd. Het is moeilijk om met je projecten uit de kosten te komen. Maar mijn tip is: zet vijf jaar alles op alles. Geef alles wat je verdient terug uit aan volgende projecten en maak na vijf jaar de balans op. Het voordeel is wel dat reizen nu veel goedkoper is geworden. Je vindt goedkope tickets naar exotische bestemmingen. De studenten van nu gaan ook ver op foto-expeditie. Wij moesten het stellen met een reis naar Normandië.

Het probleem is vooral dat er geen beeldcultuur heerst. Goedkope makkelijke esthetiek heeft bij velen de voorkeur. Mijn foto's over de zee waar de esthetiek primeerde, verkochten als zoete broodjes. Mensen willen beelden aan de muur die de werkelijkheid verbloemen. Jammer.”

Bedankt voor dit toffe gesprek, Carl!

Hendrik Braet

Bewogen Fotografen

STIEL

WIJ ZIJN
DE MAKERS

Waarom een wedstrijd Bewogen Fotografen?

Al meer dan twintig jaar organiseert Linx+ de Bewogen Fotografen wedstrijd. (De eerste editie vond in 2000 plaats.) Een wedstrijd waarin we aandacht vragen voor sociaal bewogen fotografie.

Voor fotografie die meer is dan esthetiek. Die maatschappelijke kwesties blootlegt en de samenleving vanuit een kwetsbaar standpunt toont. Die wantoestanden aanklaagt of sociale tegenstellingen in beeld brengt. Maar evengoed menselijke warmte en solidariteit laat zien – of net het tegenovergestelde daarvan. De onderkant en de onderbuik van de samenleving, maar evengoed het hart en de liefde van de mensheid. Schoonheid en lelijkheid en alles daartussen – zolang het maar getuigt van sociale bewogenheid.

‘Stiel: wij zijn de makers’ was het thema van de Bewogen Fotografen wedstrijd dit jaar. Een ode aan de arbeid, een eerbetoon aan het vakmanschap. Op zoek naar de fierheid van de maker. Met steeds deze vraag in het achterhoofd: maakt maken je sterker, fierder en gelukkiger?

68 fotografen stuurden in totaal 252 foto's in. De jury selecteerde daaruit 20 laureaten. Een gevarieerde reeks foto's, van portretten tot close-ups, van abstract tot humoristisch. Juryleden dit jaar waren Firmin De Maître, Ali Selvi en Wouter Van Springel (een vierde jurylid was op het laatste moment verhinderd). Alle geselecteerde foto's dongen ook mee naar de publieksprijs. 828 maal werd daarvoor gestemd. Ofwel online via onze website, ofwel tijdens de expo in De Grote Post in Oostende.

Aan elke fotograaf vroegen we een tekst te schrijven aan de hand van deze richtvragen: Wat kan je ons vertellen over je foto? Help ons kijken naar de foto: waarop moeten we letten? Waarom heb je dit beeld gemaakt? Wat doet maken met jou? Hoe zie je jezelf als fotograaf?

De 20 geselecteerde foto's en het verhaal erachter lees je op de volgende pagina's.

De jury van Bewogen Fotografen 2022 'Stiel': Wouter Van Springel, Ali Selvi en Firmin De Maître

Foto: Karen Dick / Linx+

De jury aan het woord

Door een speling van het lot schuiven er enkel mannen aan in de jury voor Bewogen Fotografen, in augustus 2022. Toch bederft de afwezigheid van een vrouwelijk jurylid de feestvreugde niet. Het gaat er gemoedelijk aan toe.

Tijdens de eerste rondes vallen een aantal beelden af die niet in het thema passen. Sommige beelden krijgen meteen de stem van de drie juryleden, andere hebben iets meer overtuiging nodig. Naarmate de jurering verder gaat, sluit het net zich langzaam rond de top 3. Uiteindelijk is de jury unaniem tevreden over de 20 laureaten én over de top drie. Er vallen woorden als: “zowel thematisch als technisch boenk erop”, “het beeld is bijna té perfect”, “er zit vakmanschap in de foto zelf”... En zo worden er, na veel over en weer gepraat, 20 beelden gekozen. Elk met hun eigen kwaliteiten.

Maar was er iets dat opviel? Een algemeen beeld, een tendens?

Firmin: “Meer en meer gaat het wat terug naar de zwart-wit fotografie. We hebben veel beelden gezien die je binnen 10 jaar niet meer gaat kunnen maken, over vakwerk dat in de toekomst wellicht verloren zal gaan. Sommige beelden zijn ook gewoon mooi, qua sfeer en beeldscheping.”

Wouter: “Ja klopt, het zijn wat donkerdere beelden, weinig kleur, misschien is dat een teken des tijds? Zowel thematisch als fotografisch-technisch moet het erop zitten. Ik denk dat dat wel uit de selectie naar voor komt.”

Ali: “Het onderwerp STIEL was interessant. Het is ook een sociaal gegeven, werk en arbeid zijn overal aanwezig. Ik denk dat mensen dat moeten blijven benaderen op verschillende manieren, blijven zoeken om dat op één of andere manier in beeld te brengen. Bij sommigen zie je dat dat perfect lukt.”

Wat maakt een goede foto met focus op sociale fotografie?

Wouter: “Bij mij is een goede foto een foto die emotie loswekt, los van het puur registeren wat er gebeurt. Ik denk dat dat in de beelden die we geselecteerd hebben wel gelukt is.”

Ali: “En ook het feit dat je kan blijven kijken naar het beeld. In de details blijf je nieuwe dingen ontdekken.”

Wouter: “Het is de kunst om iets alledaags of iets wat alledaagser is toch origineel in beeld te brengen. Je ziet dat dat lukt bij de 20 geselecteerden.”

Firmin: “Het respect voor de vakman komt hier zeker tot uiting. Zowel van degenen die het beeld maken als degenen die op het beeld staan.”

Wie is Ali Selvi?

Ali is geboren in Genk als tweede kind van een mijnwerkersgezin. Al 12 jaar aan de slag bij ROS, de solidariteitsorganisatie van de socialistische beweging, onder andere als huisfotograaf. Daarnaast ook al 9 jaar lid van Krasnyi Collective, een groep geëngageerde fotografen die fotografie gebruiken als middel ten dienste van sociale strijd. Als bewonderaar van de kunst van de fotografie heeft hij op eigen houtje verkend en geëxperimenteerd. Fotografie blijft voor hem een zoektocht. Een zoektocht naar jezelf en het leven in het algemeen. Hij spreekt liever de taal van het beeld, zo probeert hij zich ook uit te drukken. Het liefst maakt hij portretten en fotojournalistiek.

www.aliselvi.be

Wie is Firmin De Maitre ‘Maîtrise’?

Firmin werkte als vaste fotograaf voor De Standaard. Fotografie boeide hem als kind al en het werd dan ook een van zijn hobby's. Door een gelukkig toeval kon hij na zijn legerdienst een job krijgen in het vak. Daardoor groeide het gestaag uit tot een passie. Deel uitmaken van de actie, die vastleggen en nadien publiceren: dat is voor hem een droom die werkelijkheid werd. Grondig communiceren vindt hij bij journalistieke fotografie bijzonder belangrijk. Hij wil opdrachten en onderwerpen goed kunnen doorpraten en doordenken met de opdrachtgever. Alleen op die manier kan hij de beelden leveren die gevraagd worden. Uiteraard in zijn eigen stijl en ook graag met een knipoog.

www.idphotoagency.com/firmindemaitre

Wie is Wouter Van Springel?

Wouter is arbeidspsycholoog van opleiding en heeft via het deeltijds kunstonderwijs fotokunst gevolgd (academie van Leuven en Antwerpen). Na een vijftal jaar bij uitgeverij Wolters Kluwer gewerkt te hebben als redacteur, belandde hij 12 jaar geleden bij het Centrum voor Beeldexpressie als vormingsmedewerker. In 2018 maakte hij de overgang van het Centrum voor Beeldexpressie naar BREEDBEELD mee. Intussen is hij al vier jaar directeur van BREEDBEELD. Zelf zijn creatieve kant invullen met fotograferen zit er vaak niet meer in met een toch wel veeleisende job, maar door elke dag met fotografie, film en mediakunst bezig te zijn wordt zijn creatieve honger toch gestild. Daarnaast is hij een grote fan van reizen, ballet en opera.

www.breedbeeld.org

Eerste prijs / De inoxbeelden van Liévin ondergaan een creatief
groeiproces. Er wordt via diverse proefwerken een evolutie gemaakt
naar de finale beeldenreeks.

Gino Defauw / eerste prijs Bewogen Fotografen 2022

“Deze foto's maakte ik op locatie in het atelier van de kunstenaars, omdat het essentieel is om deze mensen in hun natuurlijke en vertrouwde werkomgeving in beeld te brengen. Omringd door verschillende afgewerkte beelden poseren de kunstenaars met enige trots voor de geleverde prestaties. De beelden tonen de verscheidenheid in vakmanschap die de kunstenaar beheerst. Aan deze beelden is dan ook weken tot maanden gewerkt. In de verschillende stijlen en poses van de beelden komt de creatieve kracht van de kunstenaar tot uiting. Onmisbaar hierbij is natuurlijk het gespecialiseerde gereedschap dat zij gebruiken, door de jaren heen verzameld en aangepast aan hun vereisten. Ook de verschillen tussen hun werkplaatsen weerspiegelt het creatief proces van de kunstenaar.

“Het in beeld brengen van verdwijnend vakmanschap zie ik als mijn bijdrage om dit te vereeuwigen en de herinnering aan deze mensen te vrijwaren”

In het atelier van houtsnijder Antoon (zie volgende pagina) wordt er aan verschillende beelden tegelijk gewerkt, op een strakke en georganiseerde manier. De inoxbeelden van Liévin ondergaan een creatief groeiproces. Er wordt via diverse proefwerken een evolutie gemaakt naar de finale beeldenreeks. De verzameling van deze experimenten en concepten draagt sterk bij tot een boeiende inkijk in hun ateliers. Deze verschillen zijn eigen aan het maakproces: bij het houtsnijden wordt vertrokken van een massief stuk en wordt het overtollige hout met kunde verwijderd, daar is er geen weg terug. De metalen sculpturen worden gecreëerd via een additieve werkwijze waarbij diverse onderdelen samen gelast en gepolijst worden. Een proces dat toelaat om gaandeweg zaken aan te passen tot het gewenste resultaat bereikt wordt.

Van jongs af aan ben ik in een technische wereld ondergedompeld, waarbij het vakmanschap in diverse sectoren mijn verwondering en respect blijft opwekken. Maar dit vakmanschap is iets dat jammer genoeg langzaam maar vermindert of verdwijnt. Het in beeld brengen hiervan zie ik als mijn bijdrage om dit te vereeuwigen en de herinnering aan deze mensen te

vrijwaren. Daarom ben ik enkele jaren geleden aan mijn fotoproject 'Vakmanschap' begonnen, een uitdaging die begint bij de zoektocht naar deze experts en verder evolueert tijdens het leren kennen van de persoon en diens werk, tot het uiteindelijk op een boeiende manier in beeld brengen tijdens de fotoshoot op locatie.

Knutselen en maken is iets waar ik in mijn jeugd altijd zelf mee bezig geweest ben. Maar zoals velen is de professionele bezigheid geëvolueerd naar vrij veel computerwerk, op zich wel interessant, maar het blijft virtueel: op het einde van de dag rest er enkel nog een zwart scherm. Maar de drang om te creëren, te maken en te herstellen blijft en komt tot uiting in mijn vrije tijd: de tuin aanleggen en laten groeien en evolueren, een foto-idee uitwerken qua set-up en belichting, allerlei dingen ineen steken of repareren, domotica opzetten enz. Eens het werkt, blijf ik achter met een goed en mentaal voldaan positief gevoel, zeker als ik dit kan delen met anderen.

Fotograferen zie ik als een blijvende uitdaging om continu te verbeteren en mijn grenzen te verleggen qua kennis en kunde. Deze expertise pas ik toe in mijn fotoshoots om vooral mensen op een boeiende manier in beeld te brengen. Het licht is daarbij een belangrijke factor, maar uiteindelijk ben ik pas tevreden als het eindresultaat een connectie kan maken tussen de kijker en de ziel in de ogen van het model."

Geselecteerd / In het atelier van houtsnijder Antoon wordt er aan verschillende beelden tegelijk gewerkt, op een strakke en georganiseerde manier.

Niagara 15

Geert Verstrepen / tweede prijs & publieks- prijs Bewogen Fotografen 2022

"Ik kreeg de kans om een dag mee aan boord te gaan van het Bretoense vissersschip Niagara 15. 's Morgens om 4 uur vertrekken en in de namiddag om 17 uur toekomen. Geen eenvoudige opgave...

Het schip was niet groot. Ik moest constant kijken hoe ik me verplaatste, met al de kabels op het dek, de vissers die aan het werken waren, het schip in beweging, ervoor zorgen dat er geen zeewater op mijn camera's kwam en ondertussen nog zoeken naar een goede compositie en het goede moment. De bemanning bestond enkel uit de schipper en twee matrozen. Ik beleefde er een fantastische dag en kon zien hoe deze mannen vol passie aan het werk waren.

Dit is een foto van Loïc. Ik maakte deze foto ongeveer zes maanden voor hij met pensioen ging. Loïc heeft van jongs af aan niets anders gekend dan altijd op zee te gaan vissen. De foto toont Loïc in volle actie. Hij zit op zijn knieën tussen de pas gevangen vis en smijt een grote vis in een bak. De vis moet immers onmiddellijk gesorteerd worden en zo snel mogelijk schoongemaakt (ingewanden verwijderen). Er was namelijk geen ijs aan boord. De schoongemaakte vis lag gewoon in bakken op het dek en werd regelmatig natgespoten met zeewater. Ondertussen werden de netten weer te water gelaten. De bemanning was constant bezig en had praktisch geen rust. Constant de netten te water laten, ophalen, vis sorteren en schoonmaken.

Je kan zien dat Loïc een gepassioneerd visser was. Hij deed alles met plezier en met veel energie. Loïc is inmiddels met pensioen, maar hij kan zijn stiel nog niet volledig vaarwel zeggen. Wanneer

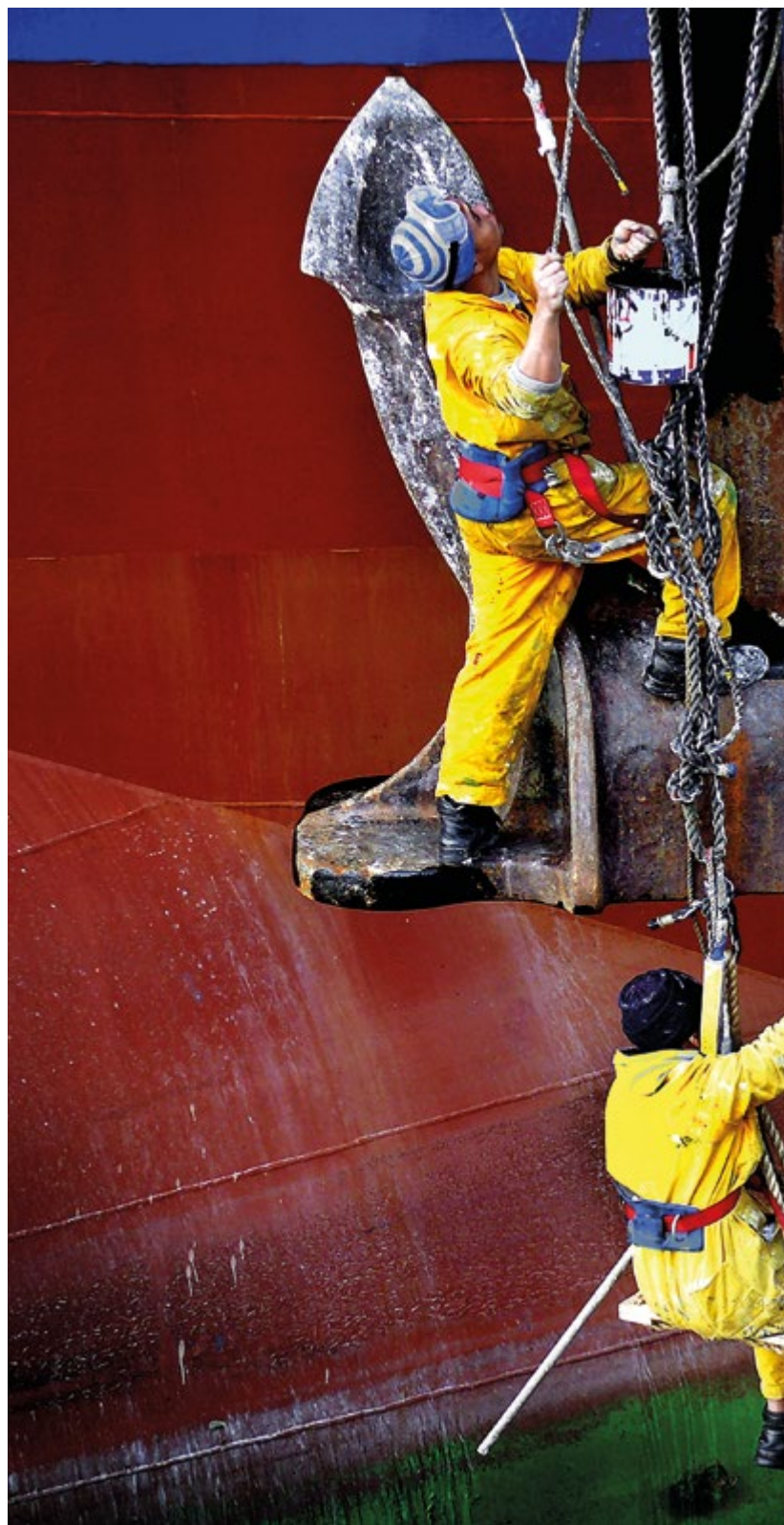
er vissersboten zijn waarvan een bemanningslid ziek is of met verlof is, gaat Loïc deze vervangen. Blijkbaar staat hij regelmatig om 4 uur 's morgens in de haven zijn oude collega's uit te wuiven wanneer deze op zee gaan.

De mensen die in deze streek leven, zijn zeer trots op hun cultuur. Een groot deel van hun cultuur is de zee en daaronder vallen ook hun vissers. Jaar na jaar zijn er steeds minder vissers. De jongeren willen dit beroep niet meer uitoefenen. Ondertussen zijn de brandstofprijzen zo gestegen dat het bijna niet meer loont om nog te gaan vissen. Er wordt ook steeds minder vis gevangen, wat mogelijks te maken heeft met de opwarming van de aarde. Al deze elementen bij elkaar maken dat dit een bijna uitstervend beroep geworden is. Loïc zou zich geen wereld kunnen voorstellen zonder de visserij. Ik maakte deze beelden opdat de geschiedenis van de vissers van Pays Bigouden (Bretagne, Frankrijk) niet verloren zou gaan.

Ik ben heel fier dat ik deze foto en deze fotoreeks heb kunnen maken. Ik ben trots op dit werk. De reacties en het succes dat ik heb met deze foto geven mij de motivatie om verder te doen. Met mijn fotografie probeer ik bijzondere dingen vast te leggen, een verhaal te vertellen en emoties uit lokken. Ik vind het belangrijk dat de mensen niet alleen zeggen 'dit is een mooie foto', maar dat ze ook het verhaal of de emoties achter de foto zien. In mijn vrije tijd heb ik steeds een camera bij. Documentaire fotografie boeit me enorm en ik wil me hierin verder specialiseren."

Dolf Henderick / derde prijs Bewogen Fotografen 2022

“Deze foto is gemaakt in de Gentse haven, waar Filipijnse bemanningsleden van een vrachtschip het vaartuig een opknapbeurt geven. Let op het kleurenpalet en de toch gevaarlijke en labiele situatie waarin de arbeiders hun werk moeten doen. Die kleuren spraken mij aan. Anderzijds wilde ik ook de werkomstandigheden van de arbeiders vastleggen – waarvan ik vermoed dat deze zeker niet optimaal zijn. Naast mijn abstracte werk – vandaar de interesse voor de kleuren in de foto – wil ik ook de realiteit zo veel mogelijk vastleggen. Of deze nu rauw, aangrijpend of soms humoristisch is. ‘Maken’ en ‘stiel’ zijn meer dan zo maar iets produceren of herstellen. Deze termen bevatten volgens mij ook gedrevenheid voor het werk, fierheid over het gepresteerde en het creëren van iets moois, hoe banaal het ook kan zijn.”

Bart Leonard

“Dit is goudsmid Saskia in actie aan een van haar vele mooie creaties. Kijk goed naar de precisie waarmee ze aan haar sieraad werkt. Haar handen verraden naast jarenlange ervaring ook passie voor haar stiel. De loeplamp geeft de gelegenheid om de details waar te nemen, maar gaf mij als fotograaf ook de gelegenheid om te werken met een vlak in een vlak. Dat is de manier waarop ik het liefste werk: op zoek naar vlakmatige composities in alledaagse taferelen. Ik werk graag met vlakmatige composities, maar steeds uit het leven gegrepen en niets in scène gezet. Het beeld moet voor zich spreken, dus bij mij weinig uitleg of titels. Iets maken geeft mij voldoening en energie. Dat klinkt heel cliché, maar is exact waar het bij mij op neerkomt.”

Bert Bussens

“Op deze foto zie je een stielman die in een gebouw de cementsluis van een pas gelegde vloer verwijderd. Wat opvalt is het silhouet van de persoon in kwestie met mooi tegenlicht. Als fotograaf ben ik altijd geobsedeerd door tegenlicht en heb ik dit moment dan ook snel vastgelegd. Ik ben altijd blij als ik iets vervaardigd of gecreëerd heb, en dat kan in allerlei vormen zijn. Ik zie mezelf als een gevorderde amateurfotograaf die op zoek gaat naar pakkende foto's, voornamelijk in het dagdagelijkse straatbeeld met het sociale aspect als leidraad.”

Denise De Borger

“Deze foto is genomen in een grootkeuken. Kijk naar de actie van de kok tussen de dampende kookpotten. De bedrijvige kok trok mijn aandacht, samen met het lichtspel van de waterdamp. Dat moment heb ik vastgelegd. Maken associeer ik met iets tot stand brengen. Natuurlijk word ik gelukkig van een mooie foto. Maar ik word ook gelukkig van een lekker gerechtje dat ik klaarmaakte voor mijn gezin, of een mooi gestreken hemd dat ik in de kast kan leggen. Eigenlijk ben ik een echte hobbyfotograaf, een fotograaf die zijn toestel ter hand neemt om gebeurtenissen zoals familiebijeenkomsten vast te leggen. Deze foto werd genomen tijdens een opendeurdag van een horecaopleiding, waar jonge mensen dus een stiel wordt aangeleerd.”

Ultimate Skill

Eric De Loof

“Deze foto toont een leerling lasser in opleiding. TIG-lassen is een specifieke lastechniek die een goede vaardigheid van de stielman vereist. Let op het lichtspel dat ontstaat door het proces van het lassen, de toorts, de weerkaatsing op de lashelm, de concentratie van de uitvoerder. Mens en techniek in verbondenheid. Met deze foto wilde ik leerlingen uit het technisch onderwijs in de kijker zetten. Een goede stiel kunnen en kennen is belangrijk, zeker in deze wereld waar de techniek niet stilstaat. Een goed opgeleide vakman is zeer gegeerd op de arbeidsmarkt. Een goede techniekeer heeft voldoening in zijn kunnen en werk en beschikt over ultieme vaardigheden. Ik zie mezelf als een sociaal geëngageerd fotograaf, die het in beeld gebrachte werk van mensen benadert met de grootste empathie en respect, en oog heeft voor de kwetsbaarheid van mens en natuur. In mijn reportages graaf ik geduldig een weg naar mijn onderwerp, zodat gaandeweg inzicht en verdieping groeien.”

Isabelle Goeminne

“Deze foto nam ik in het atelier van kunstsmid Paul De Visscher in Sint-Gillis-Dendermonde. Hij was een gerespecteerd man (hij overleed in 2019). Er zijn niet veel (kunst)smeden meer in Vlaanderen. Het atelier op zich was zeer boeiend. Men staat er niet bij stil dat er achter deze stiel zwaar werk schuilt, onder andere de enorme hitte waarin men werkt.... Vandaar het ontblote bovenlijf dat als metafoor in beeld werd gebracht.

De stiel van de persoon op de foto is barbier, zijn naam is Aaron. Hij droeg een hemd waardoor een klein deel van de tattoo op zijn onderarm zichtbaar was. Ik nam de foto op deze manier om niet de persoon specifiek in beeld te brengen, maar om aan te tonen dat er verschillende stielen in één foto zitten verscholen: het materiaal van de kunstsmid op de achtergrond, de verzorgde baard van de barbier, de indrukwekkende tatoeage en de helm die het lassen uitbeeldt. De omstandigheden ter plaatse creëerden de gelegenheid. De foto schenkt aandacht aan de details en niet aan de persoon zelf, daarom werd het gezicht ook half verborgen. Het laat ook ruimte tot verbeelding: wat wordt er precies uitgebeeld, welke stiel zie je nu? Verder straalt het beeld ook eenvoud en spontaniteit uit, wat ik associeer met mijn denkbeeld van stielmannen.

Ik volg fotokunst, het is mijn drijfveer en een ware passie geworden. Ik creëer graag spontaan series met een eigen verhaal of boodschap. Ik heb geen specifieke verwachtingen, zie wat er op me afkomt, wat eruit verder vloeit en ik pluk de dag. Als ik op een of andere manier een boodschap via mijn beelden kan meegeven aan de kijker, dan is het voor mij een positieve ervaring. Als je veel energie steekt in een creatie, je gepassioneerd bent en dit op een positieve manier naar buiten kan brengen, dan brengt dit een soort van innerlijk geluk met zich mee. Het is niet de prestatie maar de appreciatie die geluk brengt. Het vallen en opstaan maakt je dan weer sterker, je leert je grenzen te verleggen en nieuwe wegen te zoeken.”

Jan S' Jongers

"Deze foto is genomen tijdens een rondreis in Yunnan (China), in de stad Jianshui. De stad – naar Chinese normen een stadje – was de woonplaats van Confucius, één van China's bekendste filosofen. Op het centrale markplein komen iedere namiddag de ouderen van de stad samen om zich te amuseren. Zo zag ik performances van zangers *van den Aldi* en voorstellingen van een groep dansers. Die waanden zich het ballet van Béjart (*van de Wibra*, weliswaar).

Op een bepaald moment kwam deze saxofonist op het plein met de flair van Bill Clinton. Toen hij vol passie begon te spelen op een manier waarop Charlie Parker jaloers zou zijn, werd het hele plein muisstil. Iedereen genoot van zijn sublieme passie. Let vooral op zijn gezicht. Deze waarschijnlijk gepensioneerde man kan het niet laten om zijn vroegere werk los te laten. Hij heeft nog altijd de passie en het enthousiasme van een tiener en geniet nog steeds even hard van zijn levenslange roeping. Toen ik deze man bezig zag, kon ik niet anders dan er een foto van te maken.

Maken heeft veel betekenissen. Je kan maken en kapot maken. De eerste groep van mensen maakt mij dikwijls blij: zij maken de mensheid gelukkig. Dat kan zijn met het maken van een mopje, vriendschap, muziek, een boek, een foto, een apparaat, of miljoenen andere dingen...

De tweede groep mensen maken mij – en ik denk de hele mensheid – ongelukkig... De wereld ontdekken is mijn grote passie. Met mijn fotografie probeer ik de schoonheid van de natuur en de mens vast te leggen. Met respect voor alles en iedereen."

Julie Van den Steen

“Een stiel, deze stiel, daar hoort handwerk bij, dus een hand op deze foto mocht niet ontbreken. Een leuk accent aan de rechterkant van de foto: daar zie je het snijwerk in de kast van twee appels en een acanthusblad die de vruchtbaarheid uitbeelden. Op mijn foto kan je zien dat de restaurator in kwestie met staalwol de poriën van het edelhout aan het polieren is. Om nadien de kast, een Louis Philippe, een zeer mooie gloed en glans te geven. Dit gebeurt met de hand om een nog mooier effect te verkrijgen.

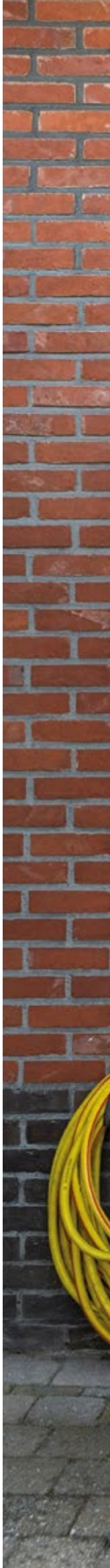
Deze geweldige uitleg kreeg ik tijdens het maken van deze foto. Toen ik het onderwerp van de wedstrijd zag, dacht ik onmiddellijk aan mijn papa, Dirk Van den Steen. Mijn papa is restaurator van beroep en hoe hij vertelt over zijn werk is een uitgebreide definitie van een stiel: een combinatie van ambacht en passie. Een heel leuke manier om eindelijk vast te leggen op beeld wat ik al jaren zie. Dat deed me beseffen dat je eigenlijk met fotografie ook iets kan ‘maken’: je neemt geen foto maar je maakt er een. Als dat dan een foto is die anderen ook kan inspireren, dan heb je pas echt voldoening van je werk. Een van de redenen dat ik fotograaf wilde worden, is dat ik niet altijd kan uitleggen hoe ik iets zie of ervaar. Met fotografie kan ik dat vertellen met foto's. Of om het in de woorden te zeggen van Elliott Erwitt: *The whole point of taking pictures is so that you don't have to explain things with words.*”

Karel Cuyvers

“Deze foto is er eentje uit een reeks conceptuele fotografie waarbij de fotograaf (ikzelf) mij meerdere keren in hetzelfde eindbeeld tracht weer te geven. Door twee of drie of meerdere opnames te maken met de zelfontspanner kan je zo een situatie creëren waarbij na bewerking van de beelden een samenbeeld ontstaat. Dit zou dan liefst nog een foto dienen op te leveren waarbij de kijker enigszins verbaasd kijkt naar het eindresultaat.”

Karine Cleiren

“Deze foto werd genomen in een ambachtelijke weverij en drukkerij in Indië. De foto toont individuele makers, stielmannen. Anders dan in een fabriek is hier telkens maar één persoon (soms twee) aan het werk, die verantwoordelijk is voor het ganse product. Dat zorgt voor een grotere betrokkenheid en resulteert – ondanks de soms penibele arbeidsomstandigheden – in grotere voldoening en beroepsfierheid. Zij zijn echt de makers. Het centrale punt van de foto zijn de handen van de man, die stoffen bedrukt met een drukblok. Concentratie en precisie moeten top zijn om een mooi product te maken.”

Karine Cleiren

“De tweede foto nam ik in een aluminiumsmelterij in Madagaskar (Afrika). Met primitieve middelen wordt aluminium gesmolten en als kokende massa in mallen gegoten om kookpotten te maken. Er zijn geen veiligheidsmaatregelen, het is broeierig heet, het is hard werk in een vervuilde omgeving. De voeten van de man zijn slechts centimeters verwijderd van de gloeiende metaal massa. Het kleinste foutje kan resulteren in levenslange verminking.

Hoewel niet gediplomeerd fotografeer ik heel graag. Ik volgde een basiscursus bij Mark Verhoeven die mij leerde eerst goed te kijken en dan pas af te drukken. En wanneer het resultaat toch tegenvalt, is het beter de foto ineens te wissen dan met eindeloze bewerkingen trachten recht te trekken wat krom is.”

Karolien Verheyen

“Deze foto maakt ik in Shiraz, Iran in 2016. Ik had mijn SLR-camera meegenomen om een reportage te maken van mijn reis naar dit exotische land. Ik was er samen met vrienden, een Belgische vrouw en Iraanse man en hun kinderen. Toevallig liep ik langs deze bakkerij en werd getroffen door de sfeer, het licht en de liefde van de man voor zijn vak. Let op het licht – daglicht dat binnenvalt in een wat donkere ruimte. De handen die wat nat zijn en voorzichtig het deeg kneden. De kleurenfoto die bijna zwart/wit wordt... De sfeer en hoe de man met zijn stiel bezig is roept vervlogen tijden op en zit tegelijk vol liefde voor het vak. Een echte vakman. Ik zie mezelf als reisfotograaf en als sociaal fotograaf die met foto's verbindt en vertelt. Ik probeer thema's aan te kaarten die courant zijn, die spelen in de wereld. Een harde waarheid blootleggen, maar ook schoonheid en liefde. Dat maakt me blij en doet me leven.”

Luc De Smet

“De foto maakte ik in de medina van Fez, Marokko. De concentratie van de slager en zijn uitgestalde vleeswaren (hier zijn vleeswaren nog als dusdanig herkenbaar) vertellen het verhaal. De eenheid in kleur maakt voor mij de kracht van dit beeld.”

Quinten Craen

"Normaal gezien plaats ik nooit tekst bij mijn foto's, omdat ik denk dat het soms afbreuk doet aan de interpretatie van de foto."

Welding 2

"In een ruw en donker kader van stof en brandgeuren is een jongeman gefascineerd door vonken licht en drang naar creaties."

Quinten Craen

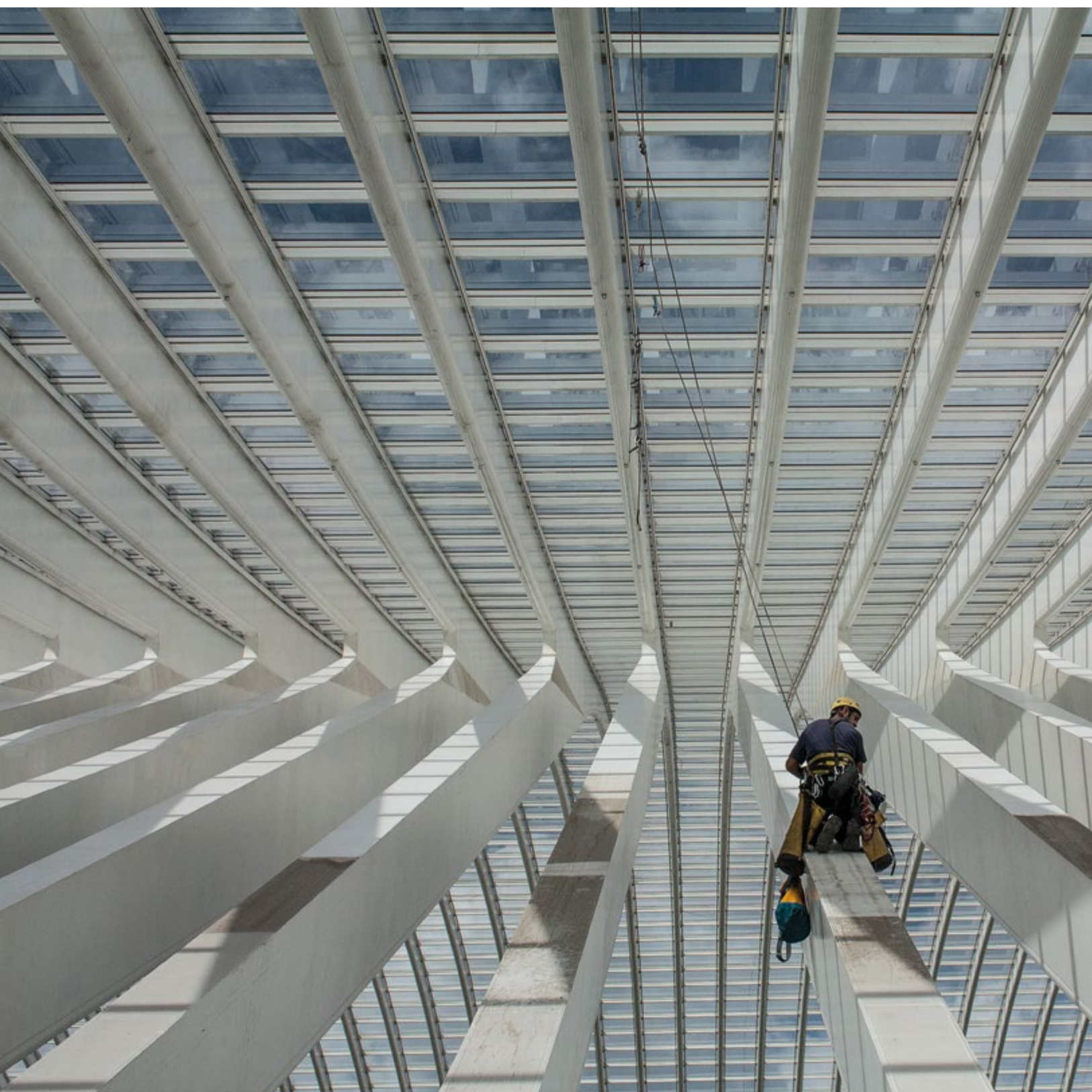

128

The watchmaker

“Via een reis door de tijd zoekt de horlogemaker naar oplossingen. Een verborgen licht in de donkere en verlaten stegen van Thessaloniki lieten mij meegenieten van dit schouwspel.”

Rina Janssen

“Deze foto nam ik in het treinstation Luik-Guillemins. De witte steunbalken moeten regelmatig worden gereinigd. De vele steunbalken leiden allemaal naar het dak waar gelukkig een blauwe lucht doorschijnt. Doordat twee acrobatische poetsmannen op verschillende plaatsen aan het werk zijn, kon ik deze compositie maken. Je ziet aan de gedeelten die nog gepoetst moeten worden hoe vuil die steunbalken zijn. Om dit noodzakelijke maar gevaarlijke werk te doen, heeft men durvende acrobaten nodig. Ik fotografeer al jaren. Daardoor merk ik tijdens wandelingen steeds meer op dan de gewone wandelaar doet, en hou ik er steeds mooie herinneringen aan over.”

Stefaan Margot

“Op deze foto zie je Peter Teerlinck samen met één van zijn kunstwerken. Peter geeft les aan Ter Groene Poorte in Brugge in de afdeling bakkerijschool. Daar brengt hij studenten alles bij over chocolade. Niet alleen hoe je de perfecte chocolade kan maken, maar eerst en vooral welk werk cacaoboeren moeten verrichten om tot de perfecte cacaobonen te komen, zodat de leerlingen respect krijgen voor het product. Vanaf dan leert hij zijn studenten de kneepjes van het vak, gaande van het maken van chocolade tot het maken van (kunst)werken in chocolade.

Naast het lesgeven maakt Peter prachtige kunstwerken. Hij wordt hiervoor gevraagd door veel mensen en organisaties, waaronder het koningshuis. Voor de 18de verjaardag van Prinses Elisabeth maakte hij een sculptuur. Voor de expo Choco Loco in het treinmuseum Train World in Schaarbeek maakte hij treinen op schaal. Wanneer je praat met Peter over chocolade en het maken van sculpturen, dan druipt de passie ervan af. Hij kan uren vertellen over het product en hoe hij dit verwerkt in zijn kunstwerken. De passie en fierheid die hij uitstraalt heb ik proberen te verwerken in deze foto.

Op de foto zie je eigenlijk vier onderwerpen: de maker, het beginproduct: de vruchten van de cacaoboom worden in de handen gehouden, de cacaobonen liggen verspreid onder de peer en een 10 jaar oude en 30 kilogram zware peer in chocolade...

Qua sfeer probeerde ik om de richting in te gaan van de Oude Meesters die schilderden met één lichtbron, namelijk een groot raam. Zo gebruikte ik bij het maken van deze foto één grote softbox die ik positioneerde om scheerlicht te creëren.

Voor een eindwerk in mijn fotografieopleiding moesten we één thema uitwerken. We konden het onderwerp vrij kiezen. Omdat ik zeer veel respect heb voor mensen die iets kunnen maken op ambachtelijke wijze, ging ik op zoek naar verschillende ambachten die ik in

beeld kon brengen. Omdat ik geboren en getogen ben in Brugge besloot ik om ambachten te fotograferen binnen postcode 8000. Mijn ambitie was eerst om een groot aantal ambachten te fotograferen, maar omdat de tijd beperkt was, beperkte ik mij tot zes foto's. De ambachten die ik uitkoos waren chocolatier, schoenmaker, gitaarbouwer, saxofoonbouwer, bloemist en papierschepper. Ik gaf de reeks de naam 'Ambachtduud', een samentrekking van Ambacht en Achtduud (8000 op zijn Brugs uitgesproken). Mijn bedoeling is om de reeks verder uit te breiden zodat ik meer ambachten in beeld kan brengen.

Wanneer ik foto's maak, ben ik enkel en alleen bezig met het onderwerp, de setting, het licht, het gevoel... en denk ik aan niets anders. Het geeft mij vooral rust en een manier om even weg te zijn van het drukke leven. Ik zie mezelf als een fotograaf die iets wil vertellen met zijn foto's. Een foto moet een gevoel oproepen en moet de nodige elementen bevatten opdat mensen die naar de foto kijken nadenken over wat er precies wordt verteld. Ik fotografeer het liefst mensen omdat ik in contact wil komen met mijn onderwerp.

Interactie is voor mij zeer belangrijk, ik wil een band opbouwen met mijn model. Voor elke shoot ga ik praten en vooral luisteren met de persoon die ik wil fotograferen. De bedoeling is dat er vertrouwen groeit tussen fotograaf en model, zodat die weet welk resultaat ik wil bereiken en zodat ik weet wie de persoon in kwestie is en wat die wil of niet wil. Eens dat vertrouwen er is, vallen de remmingen weg en kunnen we aan de slag binnen het voorafgesproken kader. Een shoot moet vooral leuk zijn voor beide partijen. We moeten er beide achteraf een goed gevoel aan overhouden, dat is het allerbelangrijkste. Tijdens de shoot betrek ik mijn model onmiddellijk bij de gemaakte foto's: ik laat zien wat het resultaat zal zijn en geef onmiddellijk de kans tot feedback. Zo werk ik naar een beeld waarmee we allebei tevreden zijn.”

Neem deel aan onze nieuwe fotowedstrijden

Bewogen Fotografen 2023: **Schafttijd**

Jaarlijks organiseert Linx+ de fotografiewedstrijd **Bewogen Fotografen voor amateurfotografen**. In 2023 slaan we de handen in elkaar met AMSAB-ISG rond het thema **Schafttijd**. De wedstrijd staat open voor alle fotografen met een sociaal bewogen blik.

Misschien stond je er nog niet bij stil, maar onze brooddoos geeft heel wat prijs over de samenleving waarin we leven. Anderhalve eeuw geleden, wanneer werkdagen van 12 uur geen uitzondering waren, streden arbeiders voor het recht op een deftig moment om te eten. Vandaag gaan we op zoek naar hoe die 'schafttijd' werd en wordt ingevuld. We zoeken mensen uit alle beroepssectoren die ons willen vertellen of tonen hoe ze hun schafttijd vroeger beleefden of hoe ze die nu doorbrengen.

Koester jij ook mooie momenten aan de maaltijden samen met de collega's? Schuif je aan voor je lunchpauze in een luidruchtige refter of breng je die alleen door voor de computer? Is de lunchpauze een moment van rust of eerder een bron van stress? Kan je die tijd flexibel invullen of wordt die streng gecontroleerd? Breng je graag een brooddoos vol lekkers mee of haal je vlug een pita, pak frieten of quinoasalade om de hoek? Gebruik je je pauze liever om te bewegen, mediteren, bidden, leren of afspreken met vrienden? Denk je aan een straf voorval of geestige anekdote uit jouw lunchpauzes?

Wat kan je winnen?

- Een professionele jury selecteert 20 laureaten.
- Publicatie van je foto in RAUW, ons/hét magazine voor Sociale Fotografie.
- Geldprijs voor plaats 1, 2 en 3.
- Museumpas voor de winnaar van de publieksprijs.
- Je maakt kans op selectie voor de expo Boterhammen in de Stad 2023 in Brussel (in samenwerking met AMSAB-ISG en Ancienne Belgique).

Hoe indienen?

Stuur je foto's in voor 1 mei 2023 via www.linxplus.be. Daar vind je ook het wedstrijdreglement.

Dokwerkers/havenarbeiders tijdens het eten van hun boterhammen in het ruim van een schip tussen de goederen. Jaren 1970. (Amsab-Instituut voor Sociale Geschiedenis)

Grote Prijs Sociale Fotografie 2023

De Grote Prijs Sociale Fotografie is een wedstrijd voor alle fotografen, maar richt zich specifiek tot studenten fotografie. In 2023 organiseert Linx+ de zesde editie van deze wedstrijd. Deelnemers zenden een reeks foto's in onder de noemer sociale fotografie. Dit is fotografie waar de mens centraal staat in al zijn gedragingen en interacties, en waarbij het verbindende element belangrijk is.

Het onderwerp is ruim, maar moet een link hebben met volgende omschrijving van sociale fotografie: we zoeken fotowerk, zowel reportage als conceptueel. We zoeken fotograaf-antropologen die een onderzoek doen naar alle mogelijke gedragingen, samenlevingsvormen, expressies, subculturen binnen onze maar ook in andere samenlevingen. Want wat mensen verbindt, is sterker dan wat mensen uit elkaar drijft.

Wat kan je winnen?

- Een professionele jury kiest 7 winnaars die deelnemen aan een expo in de historische Fernandezzaal in Ons Huis op de Vrijdagmarkt tijdens de drukbezochte Gentse Feesten van 13 juli tot 23 juli 2023.
- Voor de hoofdwinnaar is er bovendien een mooie geldprijs.
- De zeven gekozen reeksen worden gepubliceerd in RAUW, ons/hét magazine voor Sociale Fotografie.

Hoe indienen?

De wedstrijd loopt van 1 maart tot en met 20 mei 2023. Deelnemen kan door een coherente reeks van 10 beelden samen met een CV en een motivatie in te zenden via www.linxplus.be. Daar vind je ook het wedstrijdreglement.

Prijsuitreiking Bewogen Fotografen 2019 in KAAP in Oostende

(Foto: Liz Morrison / Linx+)

De uitgever van dit magazine

Linx+

Linx+ heeft een hart voor fotografie. Omdat we geloven dat we met fotografie verhalen kunnen vertellen die anders onzegbaar blijven. Omdat we geloven dat we met fotografie verhalen kunnen tonen die anders onzichtbaar blijven. Via sociaal bewogen fotografie brengen we naar buiten wat er onderhuids leeft en borrelt. Fotografie zoals poëzie: je moet er je tijd voor nemen om te zien wat er te zien valt.

Verhalen vertellen doen we met Linx+ op nog wel meer manieren. Want naast sociale fotografie hebben we ook een hart voor sociale geschiedenis – en dan vooral voor de mensen die die geschiedenis maakten. Van onderuit. Gewone mensen die samen iets groots maken. Tegen weer en wind. Met veel tegenstand en tegenkanting, maar met één onwrikbaar geloof: dat de mensheid er maar op vooruit kan gaan als er sociale gerechtigheid geldt voor iedereen. Want een samenleving die geënt is op democratie, gelijkheid en solidariteit is een samenleving waar het beter leven is voor iedereen. In onze podcast Blik Historik pikken we er telkens één thema uit. En elk jaar organiseren we een 20-tal wandelingen in heel België op zoek naar sporen van onze sociale geschiedenis.

In ons project Stiel stellen we de mens als maker centraal. De fotowedstrijd over dit thema (waarvan je de laureaten in dit magazine terugvindt) is dus onderdeel van een veel groter project, waarin we op verschillende manieren makers aan het woord laten over de vraag ‘maakt maken gelukkig?’.

Linx+ is een sociaal-culturele vereniging met wortels in de socialistische arbeidersbeweging. Die wortels vergeten we niet. Ze zijn nog steeds een bron van inspiratie in de activiteiten die we organiseren en de projecten die we opzetten. Maar we doen dat niet vanop een eiland. We staan open voor de wereld en slaan bruggen naar iedereen die mee wil werken aan een warm netwerk dat de samenleving versterkt. Als sociaal-culturele vereniging werken we met vrijwilligers. Wil jij met ons meewerken, dan nodigen we je graag uit op de koffie (met melk en suiker, voor wie dat lekker vindt).

Maak het mee

Benieuwd naar ons verdere aanbod? Wil je bijvoorbeeld weten wanneer onze nieuwe fotowedstrijden starten, in welke stad je al wandelend mee de sociale geschiedenis kan ontdekken, of welke activiteiten we nog in petto hebben? Abonneer je dan op onze e-zines ‘Infrarood’ voor sociale fotografie liefhebbers of ‘Tips voor je vrije tijd’. Of lees ons driemaandelijkse magazine *Linxuit*, met telkens 24 bladzijden inspiratie en boeiende interviews, fotografie en nieuws van onze projecten (een abonnement kost slechts 5 euro per jaar).

Alle info op www.linxplus.be.

Je kan ons ook contacteren via info@linxplus.be of tel. 02 289 01 80.

Tot gauw!

Colofon

RAUW 2022

Magazine voor Sociale Fotografie
Nr. 1

ISSN 2953-0997

Redactie

Linx+
Hoogstraat 42
1000 Brussel
België
+32 (0)2 289 01 80
info@linxplus.be
www.linxplus.be

Schreven mee aan dit nummer

Hendrik Braet
Karen Dick
Hendrik Ollivier
Marc Spruyt
Sandra Temmerman
Alle vermelde fotografen

Vormgeving

Rudi De Rechter

Foto cover

Karel Saelaert

Drukwerk

EPO

Distributie boekhandel: EPO
Distributie dagbladhandel: AMP

RAUW verschijnt één maal per jaar.

v.u.

Caroline Copers
Hoogstraat 42
1000 Brussel

Deze editie werd gelanceerd op de Dag van de Sociale Fotografie op 26 november 2022 in Oostende.

Wil je weten wanneer de volgende editie van RAUW verschijnt of wanneer de volgende Dag van de Sociale Fotografie plaatsvindt, abonneer je dan op onze e-zines via www.linxplus.be.

RAUW

Sociale
Fotografie
Magazine 2022

Aurélien Goubau

Bart Leonard

Bert Bussens

Bert De Busschere

Carl De Keyzer

Christophe De Muynck

Denise De Borger

Dolf Henderick

Elke Pannier

Eric De Loof

Erica Rottiers

Geert Verstrepen

Gino Defauw

Hilde Braet

Isabelle Goeminne

Jan S'Jongers

Julie Van den Steen

Karel Cuyvers

Karel Saelaert

Karine Cleiren

Karolien Verheyen

Kayin Luys

Luc De Smet

Quinten Craen

Rina Janssen

Stefaan Margot

www.linxplus.be